

OPINNÄYTETYÖ

Teatterikoulu ILMI Ö:n kehittämistutkimus Arviointi sidosryhmien näkökulmiin perustuen

Johanna Linna

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(4/2021)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelm

Tekijät: Johanna Linna
Opinnäytetyön nimi: Teatterikoulu ILMI Ö:n kehittämistutkimus
Sivumäärä: 51 ja 23 liitesivua
Työn ohjaaja: Antti Pelttari
Työn tilaaja: Teatterikoulu ILMI Ö.

Tässä opinnäytetyössä tutkin Teatterikoulu ILMI Ö:n toimintaa ja etsin sen kehittämiskohteita. Teatterikoulu ILMI Ö. pyysi tutkimusta heidän toiminnastaan, koska he olivat arviointikartoituksen tarpeessa. Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kuuluu myös lain mukaan arvioida omaa toimintaansa.

Työn tavoite oli koota suosituksia kehittämiskohteista sekä kehittämisehdotuksia perustuen löydettyihin tutkimustuloksiin. Teatterikoulu ILMI Ö:tä tutkittiin eri sidosryhmien näkökulmista. Tutkittavat sidosryhmät olivat koulun oppilaat, heidän huoltajansa sekä koulun henkilökunta. Tavoitteena oli laaja ja monipuolinen katsaus siihen, miten eri sidosryhmät kokevat Teatterikoulun eri osa-alueet ja niiden toimivuuden.

Kehittämistutkimus tehtiin tutkimuskyselyiden avulla. Tutkimuskyselyt tehtiin oppilaille heidän ikätasojensa mukaan. Huoltajat saivat kutsun osallistua tutkimukseen. Opettajat ja rehtori vastasivat itsearviointikyselyihin. Osana tutkimusta vertailin Teatterikoulu ILMI Ö:n ja Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulua toisiinsa mm. haastatteluilla.

Oppilaiden ja heidän huoltajiensa kyselyt pohjasivat tilaajan asettamiin selvityskohteisiin, itsearviointimalli Virvatuleen ja Teatterikoulu ILMI Ö:n omaan opetussuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin ja arvoihin. Opettajien ja rehtorin kyselyt olivat lähes kokonaan Virvatulimallin mukaiset.

Tutkimuksen tuloksista ilmeni pääosin positiivisia näkemyksiä ja mielipiteitä Teatterikoulu ILMI Ö:stä. Kehittämiskohteiksi nousivat mm. opetustilat ja käytettävä tarpeisto. Teatterikoululla on tutkimuksen mukaan tarve kehittää yhteiset yleiset menettelyohjeet opettajille haastaviin opetustilanteisiin. Suosituksena on luoda lukukauden alussa jaettava lukuvuosiopas. Kehittämisehdotuksia saatiin myös koskien Teatteri ILMI Ö:n internetsivuja. Opetussuunnitelma päivitettiin tutkimuksen yhteydessä.

Työn tavoitteet täyttyivät hyvin. Tutkimus vastasi tilaajan toiveisiin ja toi uutta hyödyllistä informaatiota Teatterikoulun kehittämissuuntien määrittämiseksi ja kehittämisen tueksi. Tutkimuksen tulokset vahvistavat olemassa olevaa tutkimustietoa taidekasvatuksen positiivisista vaikutuksista kasvuun ja kehitykseen.

Asiasanat: taidekasvatus, teatteriopetus, taiteen perusopetus, teatteri

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

Author: Johanna Linna
Title: Development research for Theatre school ILMI Ö.
Number of Pages: 51 and 23 attachment pages
Supervisor: Antti Pelttari
Commissioned by: Teatterikoulu ILMI Ö.

In this thesis, I examine different aspects of Theatre school ILMI Ö. and recommend areas for developing the school based on my research. The school requested a study about their activities because of their need for assessment evaluation. Institutions offering basic education in the arts must, according to Finnish law, assess and evaluate their own education.

The objective of the study was to provide suggestions for improving the school, based on the research results. Theatre school ILMI Ö. was studied from the viewpoints of different researched stakeholders, consisting of pupils of the school, their guardians, and the school staff. The objective was to get a wide and multi-faceted understanding into how different stakeholders experience different areas of the Theatre school and how the areas function.

The research was made with the help of research surveys which were designed for the pupils based on their age groups. The guardians received invitations to participate in the research. The teachers and the principal answered self-evaluation questionnaires. Benchmarking between Theatre school ILMI Ö. and Theatre and Circus school of Tikkurila was also a part of the research.

The research surveys for the pupils and their guardians were based on the research area wishes of the school, Virvatuli self-evaluation model and the curriculum of Theatre school ILMI Ö and its goals and values. The surveys of the teachers and the principal were almost identical to the Virvatuli model.

The results of the research revealed mostly positive views and opinions of Theatre school ILMI Ö. Areas to develop included the classrooms and properties used. One important finding is that the Theatre school should to create general instructions for conduct for teacher's for challenging teaching situations. Another recommendation was to create a school year guidebook, to be distributed at the beginning of the first term. Recommendations for their website were also made. The curriculum was updated during the research process.

The objectives of the study were reached, providing new and useful information to support and help define the directions for upcoming development projects. The results strengthened the existing researched information about the positive impacts of art education on growth and human development.

Keywords: art education, theatre education, basic education in the arts, theatre

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	KEHITTÄMISKOHTEENA TEATTERIKOULU ILMI Ö.	6
	2.1 Teatterikoulu ILMI Ö.	6
	2.2 Teatteritaiteen perusopetus	7
	2.3 Tavoitteet teatteritaiteen perusopetuksessa.....	8
	2.4 Virvatuli-malli	9
3	TIETOPERUSTA TAIDEKASVATUKSESTA.....	11
	3.1 Taide	12
	3.2 Taide- ja teatterikasvatus	13
	3.3 Mielikuvituksen avulla tutkiminen teatterissa	15
	3.4 Taidekasvatuksen merkitys.....	17
	3.5 Harrastusmotivaatio	19
	3.6 Opettajan rooli teatterin opetuksessa	21
4	TYÖN TOTEUTUS JA TULOKSET	24
	4.1 Kyselyiden rakenne.....	26
	4.2 Tulokset – Opetus ja motivaatio	30
	4.3 Tulokset – Opettaja	33
	4.4 Tulokset – Opettajien itsearviointi.....	34
	4.5 Huoltajien vastaukset.....	35
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	39
	5.1 Johtopäätökset vertaisarvioinnista	42
6	TUTKIMUSPROSESSIN ARVIOINTI.....	45
7	POHDINTAA.....	48
	LÄHTEET	49
	LIITTEET	52

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee Teatterikoulu ILMI Ö:lle tekemääni tutkimusta ja sen tuloksia. Tilaajan toiveena oli koulun itsearviointi sekä asiakaskysely koskien mm. opetuksen vaikutuksia oppilaissa, opettajien ja oppimisympäristön arviointia sekä sidosryhmien tyytyväisyyttä yhteistyösuhteisiin. Pyrin löytämään ja sanoittamaan sen, mitkä asiat toimivat ja mitä tulisi kehittää.

Minulle teatteri ja taide ovat olleet elämässäni tärkeitä. Positiivisten asioiden lista, miten taiteiden harrastaminen on kasvattanut, rikastanut ja tuonut hyvinvointia elämääni, on pitkä. Luvussa 3 esittelen taidekasvatuksen merkitystä, ja voin allekirjoittaa mainitut asiat oman kokemukseni kautta. Kaikki toiminta, joka edesauttaa hyvinvointia, tapahtumien jäsentämistä ja oman paikan löytämistä nykyajan monimutkaisessa maailmassa, on mielestäni tärkeää.

Opinnäytetyössäni halusin tutkia taiteen vaikutuksia ja olin erityisen kiinnostunut ihmisten subjektiivisista kokemuksista, joihin koko tekemäni tutkimus pohjaa. Halusin myös olla osana kehittämässä, edistämässä ja parantamassa teatteritaiteen tarjoamista seuraavalle sukupolvelle. Yhdyn Eeva Anttilan (2011, 151) kokemukseen, että kun teatterin tekijä kokee ja näkee, miten taide voi hoivata, parantaa ja ravita, siitä syntyy halu mahdollistaa muillekin samantyyppisiä kokemuksia. Teatteri on myös harrastamistani taidemuodoista yhteisöllisin, minkä vuoksi se sopi mielestäni mainiosti valmistuvan yhteisöpedagogin opinnäytetyön aiheeksi.

Tein opinnäytetyöni Teatterikoulu ILMI Ö:lle, koska he olivat kehittämiskartoituksen tarpeessa ja minä puolestani etsin teatterin alalta toimijaa, jonka toimintaa kehittää, joten tarpeemme kohtasivat. Osallistuin lasten ja nuorten teatteritaiteen opetukseen ILMI Ö:llä kuukausien ajan kehittävän harjoittelun puitteissa. Mukana olemalla opin tuntemaan heidän organisaationsa toimintaa, mikä syvensi ymmärrystäni tutkimukseni näkökulmasta ja lähtökohdista. Oppilaiden havainnointi auttoi hahmottamaan syitä saatuihin tuloksiin.

Tutkimukset tehtiin kolmelle olennaiselle kohderyhmälle; koulun oppilaille heidän ikätasojensa mukaan, oppilaiden huoltajille ja koulun henkilökunnalle. Tulosten toivottiin johtavan koulun kehittämistarpeiden tunnistamiseen ja jatkokehittämisen painopisteiden määrittämiseen. Tilaajan toiveena oli saada tutkimustietoon perustuvia toimintasuosituksia. Kartoitus, arviointi ja ehdotukset toimivat työkaluina Teatterikoulun tulevaisuuden kehittämistyössä sekä aineistona rahoittajia varten.

2 KEHITTÄMISKOHTENA TEATTERIKOULU ILMI Ö.

Tutkimuksen keskiössä oli selvittää, mitä Teatterikoulu ILMI Ö:llä tulisi kehittää ja mihin panostaa eri kohderyhmien näkemysten mukaan. Teatterikoulu ILMI Ö. on yhteisö (Teatteri ILMI Ö. 2018, 5). Sen vuoksi oli olennaista kuulla kaikkien yhteisön jäsenten eli oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan näkemyksiä.

Tulevaisuudelle ja muutokselle avoimessa organisaatiossa on hyödyllistä tuoda ulkopuoliset silmät arvioimaan organisaatiota uudesta näkökulmasta. Tämän vuoksi arviointikartoitukselle valittiin organisaation ulkopuolinen toteuttaja, eli minä, tuomaan tuoretta näkökulmaa asioihin. Teatterikoulu ILMI Ö. oli arvioinnin tarpeessa etsiessään uusia kehittämissuuntia.

Tutkimuksessa selvitin muun muassa oppilaiden harrastusmotivaatiota, mitä he itse kokevat saavansa harrastuksestaan ja kiusaamisen ja syrjinnän esiintymistä. Toimeksiantajan toiveena oli asiakaskysely ja koulun itsearviointi koskien tiloja, puvustoa, tarpeistoa, tiedottamista, viestintää, opetusta ja sen sisältöjä, opettajien ammattitaitoa, hinta-laatu-suhdetta, internetsivuja sekä selvitystä siitä, miten hyvin taiteen perusopetus tunnetaan. Opettajilta tahdottiin tietää ainakin, miten hyvin he viihtyvät työssään, vertaistuen tarvetta, mikä on työssä parasta, missä on eniten parantamisen varaa sekä mihin tarvitaan enemmän tukea. Muitakin tutkimuskohteita tuli lisää matkan varrella. Lisäsin itse mukaan joitain asioita, jotka arvioin olevan tärkeitä selvittää.

Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kuuluu lain mukaan arvioida omaa oppilaitostaan (Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633, 7 §). Tämä opinnäytetyö kiinnittyy myös tähän lakisääteiseen itsearviointiin.

2.1 Teatterikoulu ILMI Ö.

Opinnäytetyön tilaaja oli Teatterikoulu ILMI Ö. Teatteri ILMI Ö:n alaisuudessa toimiva Teatterikoulu ILMI Ö. tarjoaa teatteritaiteen laajan oppimäärän mukaista perusopetusta Helsingissä. Koulun pääasiallisena tarkoituksena on tarjota helsinkiläisille lapsille ja nuorille teatteritaiteen perusopetusta. Opetus järjestetään pääosin kerran viikossa tapahtuvien kokoontumisten ja jokaisen opetuskokonaisuuteen liittyy esiintymistapahtuma lukukauden lopussa. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 5, 9.) Koululla on noin 100 oppilasta yhdeksässä ryhmässä eri puolilla Helsinkiä. Teatterikoululla on myös hanke Teatteritaidetta kouluihin, jolla on ryhmiä eri peruskouluissa Hel-

singissä, joissa lapset tutustutetaan taiteen perusopetukseen kerhomaisena toimintana. Teatterikoulun oppilaat ottavat toisinaan osaa myös taidehankkeisiin, joissa ILMI Ö. on mukana. Hankkeissa oppilaat tekevät yhteistyötä taiteilijoiden kanssa. Tutkimukseni rajattiin koskemaan vain Teatterikoulu ILMI Ö:n taiteen perusopetusta, joten hankkeissa olevia oppilaita ja tahoja ei otettu mukaan tutkimukseen.

Teatterikoulua johtaa ja hallinnoi koulun rehtori. Opettajia Teatterikoululla on neljä ja koulujen kerhoissa kolme. ILMI Ö. on ollut toiminnassa vuodesta 2002. Teatterikoulu sai opetusluvan 2006 yleisen oppimäärän opettamiselle. Vuonna 2011 hyväksyttiin virallinen laajan oppimäärän opetussuunnitelma. Tämä uusittiin, hyväksyttiin ja jalkautettiin 2018. (Teatteri ILMI Ö. 2021.) Teatteri ILMI Ö. ei pyri tuottamaan voittoa taiteen perusopetustoiminnalla. Opetukseen saadut apurahat ja osallistumismaksut käytetään kuluihin, jotka aiheutuvat toiminnasta. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 10.)

Teatteri ILMI Ö:n toiminnan arvopohjana ovat yhteisöllisyys, osallisuus, dialogisuus, taiteellinen rohkeus, ekologisuus ja ympäristöystävällisyys. (Teatteri ILMI Ö 2021.) ILMI Ö:n visio on olla laaja alueellinen verkosto, joka mahdollistaa lasten ja nuorten pääsyn harrastamaan teatteria helposti omalla lähialueellaan. Pyrkimyksenä on tehdä yhteistyötä muiden taiteen perusopetuskoulujen, peruskoulujen ja muiden soveltuvien toimijoiden kanssa, jotta helsinkiläisten lasten ja nuorten mahdollisuutta kokeilla ja harrastaa teatteria voidaan lisätä. Teatterikoulun toimintatavat ovat osallistavia, toiminnallisia ja poikkitaiteellisia. Ryhmäkeskeiset työtavat ovat opetuksen ytimessä, ja ne mahdollistavat laaja-alaisen ymmärryksen teatteritaiteesta. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 5, 7.)

2.2 Teatteritaiteen perusopetus

Taiteen perusopetus on koulun ulkopuolista, ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua eri taiteenalojen opetusta, jossa saadaan valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua alan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetus ei ole osa perusopetuksen taidekasvatusta. Se on oma opetusmuotonsa. Teatteritaide on yksi yhdeksästä taiteenalasta, jota taiteen perusopetuksen viralliset määräykset koskevat. Paikalliset oppilaitokset laativat omat opetussuunnitelmansa Opetushallituksen antaman valtakunnallisen määräyksen mukaan. (Opetushallitus, 2021.)

Teatteritaiteen perusopetus on tavoitteellista opetusta, joka etenee tasolta toiselle. Teatterikoulu ILMI Ö:n kurssien sisällöt seuraavat Helsingin kaupungin vahvistamaa opetussuunnitelmaa. (Teatteri ILMI Ö. 2021.) Taiteen perusopetuslaki määrää taiteen perusopetuksesta sekä yleisen että laajan oppimäärän. Teatterikoulu ILMI Ö:n opetus on noudattanut vuodesta 2011 laajaa oppimäärää.

Perusopetuksen laajassa oppimäärässä on 6–7 perusopintokurssia ja syventäviä opintoja on kolme. Perusopintoihin kuuluu 800 tuntia opintoja, syventäviin 500 tuntia. Yksi oppitunti on 45 minuuttia. Tavoite on, että kaikki, jotka aloittavat, saavat myös mahdollisuuden suorittaa koko laajan oppimäärän loppuun. (Teatteri ILMI Ö. 2021.) Perusopinnot kestävät 6–7 vuotta ja syventävät opinnot kestävät 3 vuotta (Teatteri ILMI Ö. 2018, 10–11). Perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen, jossa annetaan sanallinen arvio edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin (Opetushallitus 2017, 17).

2.3 Tavoitteet teatteritaiteen perusopetuksessa

ILMI Ö:n tavoitteita teatterin opetuksessa ovat mm. pedagoginen ja taiteellinen laatu, uskaltaminen, ryhmässä toimiminen, ilo, itseilmaisun löytyminen sekä itsetunnon vahvistaminen. Tavoitteena on korkeatasoinen taidelaatu, edetä leikistä laateuksiin. (Pylkkänen 2020.)

Lapsi ja nuori nähdään aktiivisena oman elämänsä toimijana samalla kuitenkin tiedostaen, että hän on vahvasti sosiaalisen verkostonsa ja ryhmänsä vaikutuksen alainen. Lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa oppimisen kohteena oleviin asioihin. Tarkoitus on myös ohjata oppilasta arvostamaan kaikkien työskentelyä sekä tuloksia ryhmässä. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 6.)

Taiteiden opetuksella on muitakin tavoitteita, kuin kehittää oppilaan taiteellista kyvykkyyttä. Halutaan, että oppilaassa syntyy hyvä taidesuhde ja halutaan luoda mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksille ja itseen tutustumiselle. (Koivisto-Nieminen & Holopainen 2019, 8.) Taiteen perusopetuksen tehtävä on luoda ja edistää emotionaalista, esteettistä ja eettistä kasvua. Sen tarkoitus on antaa edellytyksiä taiteiden harrastamiseen koko ihmisen elinkaaren ajalle. Opetuksen tehtävä on kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria samalla tukien oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureita monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Taideopiskelun tarkoituksena on

avata uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä merkityksiä, joita ne sisältävät. Tavoitteena on myös kehittää oppilaiden ajattelemisen taitoja sekä luovuutta elämän eri osa-alueilla. (Teatteri ILMI Ö. 2021.)

Tavoitteisiin kuuluu myös itsetunnon vahvistuminen huomioimalla oppilaan ainutlaatuiset vahvuudet, jotka halutaan löytää ja kehittää niitä edelleen. Tämän prosessin tukipilari on toimiminen tasa-arvoisessa ryhmässä sekä yhteenkuuluvuuden kokemus ryhmän kanssa. Opetuksessa halutaan luoda valmiuksia myös taiteesta nauttimiseen ja sen käyttämiseen yhteistyön ja vuorovaikutuksen välineenä. Tarkoitus on auttaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita, arvioimaan itseään kriittisesti sekä kantamaan vastuuta omasta oppimisesta. Teatterin opiskelijalle halutaan antaa käsitys teatterista ilmiönä, joka on historiallinen, ajankohtainen sekä yhteiskunnallinen. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 12.)

2.4 Virvatuli-malli

Taiteen perusopetusliitto TPO on julkaissut Virvatuli-mallin. Se on opas taiteen perusopetuksen itsearviointiin. Lain mukaan taiteenperusopetuslaitosten tulee arvioida omaa koulutustaan. Arvioinnin on tarkoitus tukea kehittämistä ja parantaa edellytyksiä oppimiseen. (Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633, 7§.)

Virvatuli-malli auttaa oppilaitoksen vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa (Taiteen perusopetus liitto TPO 2019). Virvatuli-mallissa on kaikkien taiteenalojen yhteiset arviointikriteerit. Oma arviointimalli nimenomaan taiteen perusopetukselle on tarpeellinen, koska taideopetuksessa on erilaiset kriteeripainotukset kuin muussa opetuksen arvioinnissa. (Koivisto-Nieminen & Holopainen 2010, 7.)

Arvot, joihin Virvatuli-malli pohjaa ovat taiteen tuottama hyvinvointi, luovuus koko oppilaitoksen toiminnassa, kestävä kehitys ja taiteen autonomia eli taide itsessään on tärkeää, eikä ainoastaan väline yhteiskunnallisen hyödyn saavuttamiseen. Mallin luominen on perustunut toimintaa ohjaaviin periaatteisiin: oppilaan kasvulle ja luovuudelle jää tilaa, opiskelussa on mukana oppilaan oma taiteellinen prosessi ja aktiivisuus, opinnoissa on kannustus ja avoin ilmiö, oppimisen ilo, hyvä taidesuhde, tarpeeksi haasteita sekä oppilaan kohtaamisen taidot ja vuorovaikutus. Nämä ovat keskeisiä asioita, joita Virvatuli-mallin avulla koetetaan mitata. (Koivisto-Nieminen & Holopainen 2010, 5, 7.)

Virvatuli-mallissa on viisi arviointialuetta: oppilaat, opettajat, oppimisympäristö, johtaminen ja yhteistyösuhteet. Jokaiselle alueelle on määritelty omat kriteerinsä. Virvatulen arviointimalli on muokattavissa oleva dokumentti, eikä sitä ole tarkoitus käyttää sellaisenaan, vaan muokata oppilaitoksen tarpeisiin. Tarkoitus ei ole myöskään verrata mallin avulla oppilaitoksia keskenään. Mallin suunnitteluun osallistui 30 oppilaitosta edustajineen ja se pohjaa laajasti tieteelliseen tutkimukseen. (Koivisto-Nieminen & Holopainen 2010, 5, 7, 10.) Virvatuli-malli on siis ammattimainen, laaja ja luotettava. Virvatuli-mallilla oli olennainen rooli neuvonantajana luodessani tutkimuskyselyitä jokaiselle kohderyhmälle.

3 TIETOPERUSTA TAIDEKASVATUKSESTA

Taidekasvatus on saanut taistella paikastaan kasvatuksessa kulttuurimme juhlistaessa matemaattis-loogista ajattelua ja yhdistäessä taiteen tunteeseen, joka pitkään nähtiin järjen vastakohtana (Varo 2011, 20). Väite on todistettu vääräksi, mutta se elää silti vahvasti perintönä yleisissä asenteissa ja arvoissa ja ohjaa esimerkiksi poliittista päätöksentekoa, yhteiskunnan rakenteita ja rahoituskohteita.

Tämä ajattelu juontaa juurensa 1700-luvun valistusajalta, jolloin ihminen määriteltiin järjeksi. Kaikki muu nähtiin alisteiseksi ja toissijaiseksi järjelle. Teorioiden luominen nähtiin ihmisen korkeimpana saavutuksena. Siitä huolimatta myös 1700-luvulla ja sen jälkeen, taiteen vahvuus ja saavutukset näkyivät siinä, että se nosti ja yhdisti kansakuntia sekä piti yhteiskuntia koossa. (mt., 25.) Taide on kulkenut ihmisyyden mukana luolamaalauksista lähtien. Ihmiskunnan historiassa taiteen rooli on ollut kuljettaa mukanaan sivistystä, viisautta ja merkityksiä (Anttila 2011, 151). Elämme edelleen valistuksen ajan luomassa hämmennyksessä siitä, mikä on aististen ja subjektiivisten kokemusten arvo ja merkitys ihmiselle ja yhteiskunnalle (Varo 2011, 25).

Järjen, teorioiden ja empiirisen tieteen saavutukset ovat nostaneet elintasomme siten, että arkielämämme on kyllästetty ylellisyydellä sitä huomaamattamme. Sen vuoksi matemaattis-looginen koulutus on arvonsa todistanut. Taidekasvatus tukee muutakin oppimista monella tavalla. Taideaineet yhdistävät erityisellä tavalla järjen, tunteet, fyysiset kyvyt ja taidot luovassa merkityksenantoprosessissa (Sinivuori 2002, 73). Taidekasvatus kehittää ajattelun taitoja ja kulttuurista ymmärrystä samalla kun taiteellinen kyvykkyys kasvaa. Taiteellisessa toiminnassa korostuu metaforinen ajattelu. Muun muassa äänet ja liikkeet ovat metaforia. Ne sisältävät kulttuurisia merkityksenantoja, joiden avulla teatterissa rakennetaan erilaisia kertomuksia. (Räsänen 2011, 136, 144.) Taide tukee myös ihmisen henkistä kehitystä tukemalla psyyken yksilöitymisprosessia (Väkevä & Westerlund 2011, 48).

Taiteen ja itseilmaisun rooli hyvinvoinnissa on tärkeä, vaikkei yleensä ilmeinen. Noin neljäsosa suomalaisista kärsii mielenterveyden häiriöistä (Mieli ry 2021; THL 2019). Koronapandemian aika, jota parhaillaan elämme, on huonontanut tilannetta entisestään (Kalrsson 2020). Taiteen tekeminen luo turvallisen etäisyyden vaikeiden asioiden tarkasteluun (Lapin yliopisto 2010, 9). Taide ja sen tekeminen auttaa mm. jäsentämään kokemuksia. Kokemusten jäsentäminen on yksi osa mielenterveyden hoitoa ja ylläpitämistä. (Therapeia 2021.)

3.1 Taide

Taide heijastaa aina todellisuutta (Heikkinen 2002, 13). Taide myös täydentää, haastaa, ottaa kantaa ja kyseenalaistaa käsityksiä todellisuudesta (Anttila 2011, 5, 10).

Taiteella, ja draamalla, on tutkiva ja dialoginen luonne. Dialogi antaa ihmisille mahdollisuuden luoda ja uudistaa kulttuuria käyttäen hyväksi yhdessä tekemistä ja aktiivisuutta. Dialogi ylläpitää kriittistä ja tutkivaa asennetta yhteiskuntaa ja kulttuuria kohtaan. Boltonin (1998) mukaan teatterin avulla ei ainoastaan tarkastella kulttuuria, vaan myös luodaan sitä. (Heikkinen 2002, 121, 126, 135, 141.) Taide ei siis pelkästään sopeuta todellisuuteen vaan myös osallistaa ihmisiä. Tärkeitä teemoja, joita taide käsittelee ovat mm. elämän mielekkyys, yhteisöjen rakentuminen ja yhteiskunnan tila. (Anttila 2011, 10.) Käsiteltävät asiat tulevat ympäröivästä kulttuurista ja ne palautetaan sinne muokkaamaan sosiaalista todellisuutta (Heikkinen 2002, 134).

Intensiiviset taidekokemukset voivat suurimmillaan muuttaa ihmistä. Mitä parempi fiktio, sen merkittävämpi kokemus. Koskettava, merkityksellinen ja vahva teos, kuten näytelmä, jää ihmisen mieleen. Kun jokin koskettaa, avautuu hetki oppia itsestä, toisista ja teoksesta. Mitä ja miten opitaan, sekä mikä ihmisessä muuttuu, riippuu siitä, miten tähän kokemukseen jälkeenpäin suhtaudutaan ja miten sitä käsitellään. (Heikkinen 2002, 70, 80, 93, 132, 138.)

Taiteilijoiden työllä voi olla suuri yhteiskunnallinen vaikutus. Taitelijat rakentavat kulttuuria, sillä taideteoksilla on voima nostaa sosiaalisia ja moraalisia aiheita esille tavalla, joka koskettaa, mikä voi johtaa siihen, että asialle halutaan muutosta yhteiskunnallisella tasolla. (Efland 2002, 164.) Myös Teatteri ILMI Ö. (2021) näkee taiteen moniaistillisena kokemuksena, dialogin mahdollistajana ja välineenä osallistua yhteiskuntaan.

Taiteen ilmaiseva sisältö heijastaa taideteoksen ympäristöä – sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutteita sekä tapaa, jolla taitelija tulkitsee ja tuntee suhteessa ympäristöönsä. Kulttuuri ja teos ovat toistensa heijasteita. Merkitys tulee siitä, kun työtä suhteutetaan kulttuuriin ja kulttuurista tulee ymmärrettävää, kun sitä peilataan taideteoksen kautta. (mt., 164, 166.) Valittu muoto vaikuttaa siihen, millaisia puolia todellisuudesta tuodaan esille (Räsänen 2011, 134). Taiteen viestit ja kokija ovat aina kontekstissa. Ne ovat aikaan, paikkaan ja fyysiseen kehoon sidottuja, eivätkä siten milloinkaan objektiivisia. (Anttila 2011, 155, 161.) Taiteen subjektiivisuus tuo haasteen sen vaikutuksien mittaamiseen.

Suhde taiteeseen, ja mitä sen ajatellaan olevan ja edustavan, riippuu aikakaudesta, jossa yhteiskunta elää. Taide on ajanvietettä, yhteiskuntakritiikkiä, tapa tutkia ja tietää asioita sekä terapiaa, joka muuttaa taiteen ja vastaanottajan välistä vuorovaikutuksen laatua. (Löytönen 2011, 98.)

Taide ravitsee sielua – on runollinen ja kuvaileva lause ilmaisemaan taiteen ja sen tekemisen vaikutuksia. Taiteeseen liittyy elvyttävä, lähes taianomainen elementti. Pablo Picasson sanoin: ”Taide puhdistaa sielun jokapäiväisen elämän pölystä.”

3.2 Taide- ja teatterikasvatus

Taidepedagogiikka on taiteen tiedon välittämistä sekä taiteen luomisen ohjattua harjoittelua (Anttila 2011, 151). Taidekasvatuksessa on kyse ihmiseksi kasvamisesta ja sivistymisestä. Tuotos ei ole syy, miksi taidetta tehdään, vaan kysymys on kokemuksen merkityksellisyydestä. (Väkevä & Westerlund 2011, 43, 46.) Meidän aikakaudellamme ilmaisukasvatus-aspekti nähdään tärkeämpänä kuin taitojen hallinta (Varo 2011, 20). Nykyään on myös tärkeämpää katsoa, tutkia ja reflektoida asioita monipuolisesti sen sijaan, että tehtäisiin jäljittelevää teatteria (Heikkinen 2002, 138, 140).

Teatteri kehittää vuorovaikutusta ja sen taitoja monilla eri tasoilla. Kaikki teatteriharjoitukset ovat kontaktiharjoituksia; harjoitellaan kontaktin ottamista toisiin ihmisiin, omaan mieleen, kehoon tai ympäröiviin ja mielikuvallisiin kohteisiin (Sinivuori 2002, 45). Esittäessä taidetta halutaan aina lähestyä toisia ihmisiä (Sava 2011, 101). Vuorovaikutus ja kohtaaminen ovat sekä keinoja että tavoitteita. Dialogisuudessa ollaan avoimia toisille ja vaikututaan toisista ja heidän kokemuksistaan. Se, miten ihminen muuttuu kohtaamisessa ei ole ennakoitavissa, eikä muutosta voi mitata. (Anttila 2011, 169, 171.)

Taidekasvatuksella on myönteistä vaikutusta persoonallisuuteen, spontaanuuuteen, sensitiivisyyteen ja sosiaalisuuden kehittymiseen. Jaques-Dalcrozen (1865–1950) mukaan taiteen opiskelu ei kasvata vain taitelijoita, vaan myös yleisöä, joka kykenee elävään vuorovaikutukseen taiteen kanssa. (Juntunen 2011, 64–65). Kasvatus sekä normalisoi ihmistä, eli sosiaalistaa häntä muiden kaltaiseksi, että pyrkii vahvistamaan yksilön omaa erillistä ja erityistä persoonallisuutta ja sen piirteiden kehittämistä (Saastamoinen 2011, 13). Kun ihminen kokeilee erilaisia näkökulmia ja suhteita muihin ihmisiin ja asioihin, vahvistuu oman yksilöllisen minän löytyminen (Väkevä & Westerlund 2011, 48).

Teatteria opiskellessa muututaan, kasvetaan ja opiskellaan elämänhallintaa. Älylliset, sosiaaliset, fyysiset, emotionaaliset ja moraaliset puolet kasvavat ihmisen kasvaessa taiteen välineen kautta. Teatteritaiteen opintojen tarkoituksena on rohkaista, tukea ja edistää oppilaan omaa ilmaisua sekä oppia hallitsemaan genrejä, menetelmiä ja taiteen välineitä. Teatterissa luovan ajatteluprosessin tuloksena ovat teatterin tarinat. (Heikkinen 2002, 118, 125.)

Teatterissa improvisaatioharjoitukset rohkaisevat itseilmaisuun ja erilaisten viestien välittämiseen. Ne lisäävät kykyä nähdä ja oivaltaa mielikuvitusta hyödyntäen elämän ilmiöitä ja ratkaista niiden ongelmia. Improvisaatio kehittää empatia- ja eläytymiskykyä toisen tilanteeseen ja tunteisiin. Se myös lisää kykyä havaita yksilön ja yhteisön toiminnan syy- ja seuraussuhteita. Se kehittää taitoa toimia luontevasti erilaisissa tilanteissa ja kykyä ottaa muut huomioon. Toisen kuuntelu ja seuraaminen ovat improvisaation ytimessä ja ne määrittävät koko harjoitusta. (Sinivuori 2002, 53–54.)

Koko ryhmä ja opettaja sitoutuvat teatteritilanteessa draamasopimukseen, jossa on kyse siitä, että valitaan ”maailma”. Draamasopimus raamittaa ja rajoittaa vuorovaikutuksen laatua. Mikä on genre, mitkä ovat työtavat, mitä rakenteita ja muotoja käytetään? Roolihahmoja ei arvioida todellisen minän kautta, vaan roolin kautta toisena henkilönä, jonka motiivit ovat näyttelijästä erillisiä. Motiivit ovat suhteessa maailmaan, jossa draamatilanteessa ollaan. (Heikkinen 2002, 66, 89, 124.)

Teatteri on näyttelemistä ja esittämistä – leikkimistä. Luomisprosessin, ja leikin, keskeneräisyys kutsuu luovuuden esiin ja tekee sille tilaa. Draamasopimuksessa, kuten leikissä, on säännöt, joita noudatetaan ja joihin koko hetki perustuu. Teatterissa opitaan yhteisestä tekemisestä, jaetusta todellisuudesta ja yhteisistä sopimuksista. Jolleivät kaikki noudata sopimusta, tekemisen maailma rikkoutuu, sen luonne katoaa ja toiminnasta tulee arvotonta. Tämän vuoksi teatterissa draamasopimusta opetellaan noudattamaan tarkasti. (Heikkinen 2002, 66.)

Draamassa syntyy esteettinen kahdentuminen, jossa tilannetta tarkastellaan roolin ja draaman maailman kautta sekä omana itsenä ja suhteessa omaan sosiaaliseen todellisuuteen. Draamassa opitaan toimimaan samaan aikaan kahdessa maailmassa – todellisessa ja fiktiivisessä. Fiktio aika ei liity todelliseen aikaan. Esteettisessä kahdentumisessa siirrytään mahdollisuuksien tilaan, joka on fiktion ja todellisuuden välissä. Kaksi todellisuutta muotoutuu yhdeksi välitilaksi,

jossa ollaan. Ollaan tietoisia yleisöstä ja samalla täysin fiktion maailmassa roolihahmona. Katsoja ja näyttelijä sitoutuvat siihen, että näyttelijän roolihahmo saa elää, vaikka tiedetään, että hahmon takana on todellinen toinen ihminen. (Heikkinen 2002, 66, 98–99.)

Draaman ja teatterin tekemisen yksi erityispiirre on sen hauskuus. Harrastamisen hauskuus voi muodostua syyksi sille, miksi draamaa ja teatteria ei taideharrastuksena oteta yhtä vakavasti kuin esimerkiksi musiikkia. Vaikka teatteri on hauska harrastus, se on enemmän kuin viihdettä. Siinä tutkitaan asioita ja ilmaistaan löydetty matka toisille. Se on vakavasti otettava oppimismahdollisuus. (Heikkinen 2002, 28, 42, 132). Hauskuus on teatterin vahvuus, sillä positiiviset tunteet sitouttavat harrastukseen. Avaan tätä luvussa 3.5 Harrastusmotivaatio.

3.3 Mielikuvituksen avulla tutkiminen teatterissa

Mielikuvitus on kognitiivinen prosessi, jossa järjestellään kuvia ja yhdistellään symboleita luodessa metaforia ja kerronnallisia tuotoksia. Mielikuvituksen tuotteet eriävät arkielämästä ja tavallisesta ajattelusta olemalla innovatiivisempia ja nojaamalla vähemmän tavanomaiseen kommunikaatioon. Mielikuvitus luo uusia asioita myös kulttuuriin. (Efland 2002, 134.) Kuvittelu mahdollistaa todellisuuden luovan tulkinnan (Anttila 2011, 165).

Teatterin tekeminen on sisäisen luomisen ja laajentumisen prosessi. Parhaimmillaan oppilaita ohjataan luovaan prosessiin oman panoksen kautta, jotta oppiminen on syvällistä (Heikkinen 2002, 80). Kohtaaminen taiteen kautta saattaa ihmisen käymään hiljaista dialogia itsensä kanssa. Hiljainen dialogi synnyttää joko kuvan, hahmon, idean tai ajatuksen, joka inspiroi ja johdattaa jatkamaan hahmon luomista. Syntynyt muoto itsessään herättää ideoita ja kuljettaa viemään hahmoa monimuotoisemmaksi. (Anttila 2011, 167.)

Niin sanottu sisäinen keskustelu on metakognitiivista toimintaa, jossa ihminen tulee tietoiseksi omasta ajattelustaan ja oppii ajattelemaan. Siihen kuuluu eri ideoiden koettelu, muuntelu ja tunteiden työstäminen. Taiteessa ei ole oikeita ja vääriä vastauksia. Virheiden tekeminen ei ole mahdollista. Se vapauttaa ajattelua kaavoista ja rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun samalla harjoittaen sitä. Tuomitsemisen ja sosiaalisen häpeän ollessa poissa yhtälöstä, itsensä tunnustelemisen ovet todella aukeavat ja itsenäinen ajattelu mahdollistuu. Samalla suuri osa kognitiivisesta toiminnasta tapahtuu tiedostamattomasti riippumatta aktiivisesta tajunnan suuntaamisesta. Taiteellinen oppiminen on moniulotteisempaa, kuin mitä ihminen itse pystyy tietämään. (mt., 160, 169.)

Taideoppilas valitsee asioita, joita hän tahtoo tutkia siitä todellisuudesta, josta näytelmän maailmaan tullaan. Teatterissa on mahdollisuus tutkia asioita niin syvällisesti kuin halutaan ja jokainen osallistuja määrää itse missä määrin ja kuinka syvälle hän menee. Osallistuja tutkii prosessissa omaa maailmankuvaansa ja identiteettiään draaman sovittujen sääntöjen kehyksessä. Samalla opitaan ja saadaan tietoa tutkittavista teemoista. Tietoa hankitaan teatterissa fiktion ja kolmiulotteisuuden kautta. Tutkittavat asiat voivat olla mitä vain huomioiden ryhmän ikäkauman, valmiudet, tiedot ja taidot. (Heikkinen 2002, 67, 122, 129, 132.) Millaisia teemoja ja rooleja oppilaat haluavat tutkia kertoo siitä, mikä on heille ajankohtaista ja tärkeää. Kuolema oli oppilaiden valitsema tema harjoitteluni aikana teatteriopetuksen ryhmässä ILMI Ö:llä.

Teatterin avulla voidaan tutkia itselle täysin outoja maailmoja. Taiteen ja draaman maailmoissa luodaan kokemuksia, joita ei muutoin elämässä koettaisi. Kokeillaan ja koetaan itselle vieraita rooleja ja ratkaisumalleja, jotka eivät välttämättä ole parempia. Fiktion maailmassa tehdään valintoja, jotka eivät normaalissa sosiaalisessa todellisuudessa ole eettisiä tai realistisia. (Heikkinen 2002, 68, 129, 132.) Voidaan kokeilla myös ”virhettä”, joka on poikkeama tai yhteisön normeista poikkeavaa käytöstä, joka saa huomaamaan selkeämmin kontekstin, jossa se tapahtuu. Poikkeama paljastaa ympäröivät normit ja kulttuurin rikkomalla niitä. (Saastamoinen 2011, 13.)

Draaman kautta opitaan etiikkaa ja päästään kokeilemaan tekojen seurauksia. Valinnat pannaan suurennuslasin alle. Niistä keskustellaan jälkikäteen, eettisyyttä tarkastellaan ja opiskellaan tunteita, niiden merkityksiä ja vaikutuksia, uusien tunteiden tunnistamisia sekä erityyppisiä motiiveja, joita eri ihmisillä eri tilanteissa voi ilmetä. Draamassa päästään vakavuuteen, joka on mahdotonta pelkän keskustelemisen avulla. Haastavia asioita voidaan käsitellä turvallisesti roolien kautta. Roolin avulla voi opiskella tunteita, joiden näyttäminen henkilökohtaisella tasolla on vaikeaa. (Heikkinen 2002, 67–68, 77, 81, 132.)

Taiteellinen toiminta avaa ihmiselle oven tiedostamattomaan. Taiteen avulla tavoitetaan kokemuksia, joita on vaikea ilmaista rationaalisuuden ja kielen keinon. (Anttila 2011, 167.) Kun oppilas osallistuu draamatilanteeseen, häneen vaikuttavat ajatteluprosessit ja uskomukset tulevat ilmi, jolloin niitä voidaan arvioida, kyseenalaistaa ja saada niistä palautetta (Heikkinen 2002, 92). Samalla voi syntyä toisenlainen kuin oma tavanomainen tapa suhtautua kokemukseen. Yhdessä löydetään uusia tulkintoja maailmasta. Uusi ymmärrys muuttaa myös aikaisem-

pien elämäntapahtumien tulkintaa ja tuleva toiminta nähdään uusien merkitysten valossa. (Löytönen 2011, 99, 105.) Silmät aukeavat sille, että maailmaa voi tulkita ihmisenä monin tavoin, eikä lopullisia totuuksia ole. Taide lisää hyväksymistä, sillä toiseuden kokeminen mahdollistaa sen hyväksymisen. (Anttila 2011, 5, 170–171.)

Teatterissa leikitään ajalla, paikalla, roolilla, hahmolla ja kertomuksella (Heikkinen 2002, 81). Tarinat ovat ihmiselle tyypillinen keino välittää tietoa elämästä yhteisön jäsenille. Tarinan ja narratiivien luonne on kuvata syy-seuraus-suhteita. Olennaista on muutos ja se, miten ristiriita ratkaistaan. (Löytönen 2011, 103.) Teatteri on väline hahmottaa, käsitellä ja jäsentää todellisuutta. Luontaista narratiivien kautta jäsentämistä on hyvä käyttää apuna pyrittäessä kasvuun ihmisenä. Tarinan voimaa ei voi väheksyä – uskonnolliset tekstit ovat tarinallisia ja muodostuneet kulttuureille elämän ohjenuoriksi.

3.4 Taidekasvatuksen merkitys

Teatteria ohjaavat kohtaamisen, yhdessä tekemisen ja yhteisöllisyyden periaatteet. Teatterissa asetetaan jonkun toisen ihmisen asemaan ja harjoitetaan empatiakykyä. (Heikkinen 2002, 77, 114.) Taidekasvatus laajentaa ja auttaa ymmärtämään tunnekokemuksia, eikä herätä pelkästään jo tuttuja kokemuksia (Löytönen 2011, 112). Keskittyminen, liikkuminen, reagointi ja vuorovaikutus harjaantuvat yhteisöllisissä ja kokonaisvaltaisissa taideaineissa, kuten teatterissa (Juntunen 2011, 66).

Teatterissa tunneharjoituksen tarkoituksena on eläytyä toisen ihmisen tunteisiin, herkistää havainnoimaan tunnekokemuksen kautta maailmaa, löytää itsestä eri tunnetiloja, saada yhteys aitoihin tunteisiin ja nähdä miten tietty tunne vaikuttaa käyttäytymiseen ja kuinka eri tavoilla toimiminen vaikuttaa tunteisiin. Tunneharjoituksissa tutkitaan eläytymisen mekanismeja. Statusharjoituksissa tulkitaan toisen kokonaisviestintää ja suhdetta muihin osanottajiin. (Sinivuori 2002, 54.) Taide ja sen taidot asetetaan kulttuurin alueeseen kuuluviksi, vaikka yhteys on myös sosiaalisen elämän alueisiin (Varo 2011, 27).

Teatterin harrastajalla on mahdollisuus pitää avoin tapa kohdata elämä muissakin konteksteissa, sillä teatteri harjaannuttaa avoimuuteen ja muuntumiseen (Anttila 2011, 168). Taiteessa on mukana vaihtoehtoisia tulkinta- ja toimintatapoja, ja siten se edistää ristiriitojen sietokykyä ihmi-

sessä, mikä puolestaan vaikuttaa positiivisesti demokraattiseen yhteiskuntaan (Väkevä & Westerland 2011, 49). Taidekasvatuksella vaikutetaan asenteisiin, käsityksiin, ajattelutapoihin ja toimintaan (Sinivuori 2002, 6).

Kun taiteessa liikutaan lähellä omaa sosiaalista todellisuutta, se mahdollistaa oman identiteetin hahmottamisen maailmassa. Toimintaa tukevat laaja käsitteellinen ajattelu, muiden tarkkailu sekä elämän ja sen roolien havaitseminen. (Heikkinen 2002, 111.) Teatterin avulla hahmotetaan ja jäsennetään yhteiskuntaa, maailmaa ja kulttuuria, jossa ollaan, sekä omaa suhdetta niihin (Anttila 2011, 167).

Ryhmälähtöinen oppiminen luo taidetta, joka sallii paljon eroja ja lisää kykyä nähdä asioita eri kulmista (Saastamoinen 2011, 15). Teatterin luonne on sosiaalinen ja se kehittää sosiaalisia taitoja. Toisen voittaminen on teatterissa näennäistä, koska voittajina teatterissa ovat kaikki, jotka siihen ottavat osaa. (Heikkinen 2002, 67–68, 81.)

Taidekasvatus auttaa ilmaisemaan itseä ja käsityksiä muista uusilla tavoilla (Juntunen 2011, 62). Kun toisille voidaan välittää merkityksellisiä kokemuksia, se lisää kuulumisen ja kuulluksi tuleminen kokemusta (Anttila 2011, 166). Kun yksilö saa äänen, hän voimaantuu. Kasvanut itsetuntemus ja -varmuus vapauttaa toimimaan (Heikkinen 2002, 132). Taidekasvatus tukee erityisen hyvin heitä, joiden identiteetin rakentuminen, kasvu ja minuus ovat hauraita mm. erilaisten perheongelmien tai maahanmuuton vuoksi (Sava 2011, 114).

Peruskouluopetus palkitsee lapsia ennen kaikkea sanallisesta, matemaattisista ja kvantitatiivisista taidoista sekä kyvystä omaksua ja toistaa tietoa. Nämä taidot eivät paljasta ihmisen syvyyttä. Peruskoulumenestys ei myöskään korreloi myöhempää menestystä tai tyytyväisyyttä elämään. Arvokkaita taitoja tulevaisuuden yhteiskunnassa ovat mielikuvituksen ja innovatiivisuuden taidot. Ne edellyttävät ennakko-odotusten rikkomisen taitoa. Taiteessa virheet paljastavat uusia löytöjä. (Hetland & Winner 2007.)

Olemassa olevan tiedon toistaminen ei auta globaaleja ongelmia ratkaistaessa. Taiteessa opitaan näkemään yhtymäkohtia, rakenteita ja säännönmukaisuuksia, joista asiat muodostuvat. Tämä taito on avainasemassa ongelmanratkaisussa ja tieteessä. Taidekasvatuksessa kehitetään kykyä nähdä yhteyksiä oman työn ja maailman välillä. Taidekasvatus kehittää non-verbaalia ja verbaalia ajattelua. Taide kehittää kykyä rakentaa mielikuvia sisäisesti ja käyttää niitä opasteina

toiminnassa ja ongelmanratkaisussa. Taidekasvatuksessa kuvitellaan epätavallisia mahdollisuuksia. Opitaan siis oppimisen työkaluja. Näitä kykyjä opetellaan intensiivisimmin ja suorimmin taideopetuksessa verraten muuhun opetukseen. (Hetland & Winner 2007.)

Taiteessa tutkitaan merkityksiä. Kertomuksilla on aina merkityksiä. Kokemukset sinänsä eivät merkitse mitään, vaan suhtautuminen ja asian käsittely ovat ne asiat, jotka luovat merkityksiä. Merkityksiä antaa kukin itse kuville, yllätyksille ja aukoilte teoksessa. Näkemykset, tausta, kokemukset ja kiinnostus määrittävät sen millaisia merkityksiä esitykselle tai draamatilanteelle annetaan. Reflektointi kehittää mielikuvitusta ja itsetuntemusta. (Heikkinen 2002, 81, 89, 92.) Asioiden välisien yhteyksien näkeminen on ymmärtämisen sekä uuteen kontekstiin soveltamisen edellytys (Räsänen 2011, 135).

Teatteri vastaa nykypäivän haasteeseen – sosiaaliseen mediaan, joka on iso osa koululaisten arkea. Oma halu ja ajattelu sivuutetaan huomaamatta, kun media muovaa ihmisen elämää, sen suuntia ja päämääriä, vaikka länsimaissa korostetaan aitoa minuutta. Moni sovittaa elämäänsä mediasta tulevan mallin mukaiseksi ja imitoi sitä. Pahimmillaan ohitetaan oma merkityksenanto asioihin ja seurataan toisen ajatuksia ja tulkintoja. (Löytönen 2011, 105, 108.) Merkityksenanto on äärimmäisen olennainen asia, koska se ohjaa ihmisen elämää (Heikkinen 2002, 31). Teatterissa merkityksenantoja tarkastellaan huolellisesti ja kriittisesti, jotta taide pysyy katsojalle ymmärrettävänä ja kiinnostavana. Tämä voi olla yksi vastalääke median vaikutukselle. Teatterin tekemisen keskiössä ovat omat merkityksenannot ja pohdinnat.

3.5 Harrastusmotivaatio

Oppimisprosessiin vaikuttavat oppijan tarpeet, jotka säätelevät motiivivia tehdä ja oppia. Jos tärkeät tarpeet tulevat täytetyksi teatteriharrastuksessa, motivaatio tehdä teatteria syntyy. Kun motiivien pohjalta on tehty päätös toimia, siitä seuraa oppimistavoitteet ja tahto, jonka avulla liikutaan tavoitteita kohti. Motiivien ja sitoutumisen syntymiseen vaikuttaa aikaisemmat asiasta saadut kokemukset, joiden vaikutus on motiiveja ja sitoutumista joko vahvistava tai heikentävä. Positiiviset kokemukset lisäävät myönteistä asennetta ja motivaatiota. (Sinivuori 2002, 39, 77.)

Onnistumisen kokemukset, kannustus, arviointi, tavoitteet ja niiden saavuttaminen ovat tärkeitä harrastuksessa. Koska absoluuttista riittävyyden mittaa ei ole olemassa, ihminen tekee sosiaalisia vertailuja toisiin ja hakee vertailuista omaa motivaatiotaan ja käsitystä omasta arvosta suhteessa muihin. Oma suoriutumista verrataan myös omiin aiempiin saavutuksiin ja parantuneet

suoritukset tuottavat motivaatiota jatkaa. Onnistumisen kokemukset vahvistavat itsetuntoa ja lisäävät henkistä kestävyyttä. (Sinivuori 2002, 38, 77, 143.) Ympäröivä sosiaalinen piiri innostaa toimimaan tai voi lannistaa. Oman suorituksen henkilökohtaiset arviot kehittyvät sen mukaan, miten ihmiselle merkittävät henkilöt, kuten vanhemmat, kaverit ja ohjaaja, reagoivat hänen työskentelynsä. (Sinivuori 2002, 38; Peltonen & Ruohotie 1992, 90–91.) Toistuva näytillä olo itsessään kannustaa jatkuvaan itsensä arviointiin ja kehittämiseen (Hetland & Winner 2007).

Tarpeet muodostavat motivaation perustan. Tarpeet ovat sisäisiä epätasapainon tiloja, jotka saavat ihmisen toimimaan tasapainon saavuttamiseksi. Tietty käyttäytyminen on seurausta voimakkaimmista senhetkisistä tarpeista. Energiaa suunnataan päämääriin, jotka tyydyttävät tarpeita. Tarpeiden, halujen ja odotusten tyydyttäminen muuttaa tai vahvistaa mielenkiinnon kohteita. Motivaatio vaikuttaa mielenkiinnon suuntaamiseen. Käsitys omasta suorituskyvystä määrittää sen, mitä ihminen tekee ja miten paljon hän panostaa eri tehtäviin. Mikäli ihminen uskoo menestyksen mahdollisuuteen suorituksessa, hän panostaa siihen. Menestyksen tunne on riippuvainen tavoitteiden saavuttamisesta ja se lisää uskoa onnistumiseen myös tulevaisuudessa. Kynnys ottaa riski epäonnistua madaltuu sitä myötä, kun usko omaan suorituskyykyyn kasvaa. (Peltonen & Ruohotie 1992, 17, 30, 33, 52, 54–56, 66, 69–70, 82.)

Teatteriharrastus toteuttaa imitoinnin luontaista tarvetta. Se on ylijääneen energian purkamista. Se palvelee rentoutumisen ja reagoimisen tarvetta. Se voi olla todellisuudesta pakenemista tai kilpailuvietin tyydyttämistä. Leikki ja teatteri edistää täydellistymisen tarvetta ja on väline itseluottamuksen kohottamiseen. Se palvelee nähdyksi ja kuulluksi tulemisen tarvetta, osallistumista sekä tutkimisen ja vuorovaikutuksen tarpeita samalla harjoittaen ja kehittäen niitä. (Heikkinen 2002, 67.)

Reeves'n (1989) mukaan sisäinen motivaatio koostuu pätevydestä, itsemääräämisestä, jännityksestä, tuttuudesta ja tuesta. Kokemus siitä, että hallitsee tehtävän, luo pätevyden tunteen, joka puolestaan tuottaa mielihyvää ja nautintoa. Itsemäärääminen tarkoittaa sitä, että yksilö kokee itse valinneensa toiminnon. Jännityksen tunteessa on kyse aktiivisuuden ja toiminnallisuuden kokemuksesta, joka syntyy aktiviteetin yhteydessä. Vastinparina on ikävystymisen tunne. Kun ihminen pitää jostakusta ja hän saa tarpeen mukaan sosiaalista tukea ja apua, motivaatioon vaikuttava 'tuttuuden ja tuen' alue tulee täytetyksi. (Sinivuori 2002, 34.)

Alderferin (1969) mukaan ihmisellä on kolme perustarpeiden luokkaa: ensimmäisenä ja alimpana ovat perustarpeet eli toimeentulotarpeet, toisena liittymistarpeet ja ylimpänä kasvutarpeet, eli minän ja itsensä toteuttamisen tarpeet. Ylemmän tason tyydytyksen puute saa alemman tason tarpeet tuntumaan tärkeämmiltä väliaikaisesti, koska ylemmän tason tarpeita pyritään tyydyttämään aina uudelleen. Tuloksena on, että mitä enemmän kasvutarpeita on tyydytetty, sitä suuremmaksi kasvaa pyrkimys toteuttaa ja kehittää itseä. Epäonnistumiset kasvutarpeiden tyydyttämisessä ja tavoitteiden saavuttamisessa voivat alentaa tulevaisuuden motivaatio- ja tavoitetasoa. Epäonnistumiset voivat kuitenkin edistää henkistä kasvua, jos niihin suhtaudutaan oikealla tavalla ja epäonnistumisen syyt selvitetään. Kasvutarpeiden tyydyttymisen edellytys on, että ihmiselle annetaan mahdollisuuksia toimia luovasti ja kehittyä toiminnassa. (Peltonen & Ruohotie 1992, 52, 56–57.)

3.6 Opettajan rooli teatterin opetuksessa

Hyvä teatterin opettajan tukee avoimuutta, joka mahdollistaa toisen kohtaamisen (Anttila 2011, 171). Teatterin opettajan rooli on korostunut, koska tieto, taito ja uskallus kokeilla usein puuttuu osanottajilta. On tärkeää, että oppilas kokee olevansa turvassa. (Heikkinen 2002, 68, 124.) Oppimisen ja kasvamisen edellytys on kokeileminen, jota ei tapahdu ilman, että kokeileminen on turvallista. Pelokas ihminen suuntaa energiansa ahdistuksen vähentämiseen, sen sijaan, että oppisi kokemuksesta (Peltonen & Ruohotie 1992, 25).

Opettajan tehtävänä on varmistaa, että roolisuojaus toimii; roolihahmoon ei reagoida arkiminän kautta eikä arvottaminen ole suhteessa ”normaaliin” todellisuuteen. Roolisuojausten ja draamasopimuksen ollessa vahvoja, reagointi käy rooliminän kautta, jolloin ei tarvitse pelätä virheitä, eikä kritiikki kohdistu näyttelijään vaan hänen esittämäänsä hahmoon. (Heikkinen 2002, 68, 124.) Ihmisen perustarpeisiin kuuluu itsekunnioitus ja sen säilyttäminen, pätemisen tarve ja arvostetuksi tuleminen kokemus (Peltonen & Ruohotie 1992, 55).

Ohjaajan välittämä into, energia ja tunne välittyvät näyttelijöihin (Sinivuori 2002, 174). Teatteriopettajan tehtävä on huolehtia hyvästä ilmapiiristä. Hän rohkaisee, stimuloi, yllyttää, esittää kysymyksiä, kuuntelee ja rentouttaa ryhmää ja sen jäseniä. Hän auttaa ryhmää tarkastelemaan, luomaan ja kritisoimaan merkityksiä sekä käsityksiä. Hän haastaa taitaen dialogiin sekä draaman sisällä että sen ulkopuolella. Opettajan tehtävä on johtaa toimintaa eteenpäin ja saada draama toimimaan. Opettaja ei kontrolloi, vaan hän mahdollistaa ja hyödyntää ideoita. (Heikkinen 2002, 98, 106, 109.)

Opettajan täytyy tietoisesti keskittyä siihen, mitä oppilas kokee herättämällä kiinnostusta ja kiinnittämällä huomiota laatuihin, elementteihin ja yksityiskohtiin sekä niiden tuottamiin ajatuksiin, kokemuksiin ja mielikuviin. Tällainen ohjaaminen syventää oppilaan suhdetta taiteeseen. Taidekasvatus perustuu taiteen voimaan, joten opettajalla täytyy itse olla elävä taidesuhde, jotta hän ymmärtää henkilökohtaisesti taiteellisen kokemuksen merkityksen. Hänen on myös haluttava edistää kokemuksen syntymistä ohjattavissa. (Bresler 2011, 177–178.)

Teatteriopetuksessa on vapaus tutkia, luoda ja kokeilla omien taitojen puitteissa (Heikkinen 2002, 88). Vaatii ammattitaitoa pystyä pitämään tehtävät sopivan vaativina kullekin yksilölle ja koko ryhmälle. Teatterin opettajalla on haaste ohjata näkemään toisin ja opettaa jotain, jota ei vielä kokonaan tiedetä päämäärän ollessa avoimena. Taidepedagogiikan eettisiin perusteisiin kuuluu oppijan autonomian tukeminen suhteessa sisältöön, tarkoitukseen, merkitykseen ja tulkintoihin. Kokemukset ja tulkinnat teoksista ja niiden sisällöistä ovat ainutlaatuisia, koska taiteen olemus on avoin. Opettajan rooli on silti tärkeä avatessa mahdollisia merkityksiä oppilaille. (Anttila 2011, 5–7.)

Opettajan haasteena on, että taidepedagogiikka muuttaa jatkuvasti muotoaan. Myös ymmärrys taideopetuksen tarkoituksesta ja tehtävistä muuttuu jatkuvasti. (Räsänen 2011, 121.) Opettajien on oltava aina valmiita uuden omaksumiseen ja muuntumiseen. Erityishuomiona on taiteen kosketuspinta useisiin eri osa-alueisiin, joten opettajalla on oltava melko laaja taito ja ymmärrys koskien ihmisen käyttäytymistä ja sitä, mihin eri asiat johtavat. (Varo 2011, 28.) Taide- ja teatteriopettajan roolin erityisen vaativaksi tekee se, että opiskelijoiden ja opettajan roolit ovat moniulotteisia. Myös useita eri näkökulmia pitää jatkuvasti huomioida, koska yksilöllinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkityksenanto ovat kaikki yhtä tärkeitä taiteessa. (Heikkinen 2002, 122.)

Opetustilanteiden sisällöt ja tavoitteet tulevat selkeiksi dialogissa. Vastuu oppimisesta on oppilaalla ja opettajan vastuu on vuorovaikutuksen laadussa. Arvovalinnat ja ihmiskäsitykset ovat opetuksen lähtökohdat. Valinnat, joita opettaja tekee, ovat suhteessa opiskelijoihin sekä kontekstiin, jossa opetetaan eli sen hetkiseen yhteiskuntaan. Opettajan tekemät valinnat myötäilevät tai vastustavat yhteiskunnan nykytilaa. (Saastamoinen 2011, 14–15.)

Palautteen antaminen auttaa oppilasta huomaamaan, että opettaja seuraa ja tutkii oppilaan toimintaa, mikä puolestaan lisää ohjattavan luottamusta. Palautteen kuuluu olla hyödyllistä tietoa oppilaalle. Palaute auttaa toimimaan asetetun tavoitteen kanssa linjassa ja lisää käsitystä esi-

tyksestä. Palautteen saaminen tukee korkeampien tavoitteiden asettamisessa ja virheiden tunnistamisessa. Itsetuntemus ja halu reflektoida omaa toimintaa lisääntyy palautetta saataessa. Palautteen annossa tärkeä huomioida onnistumiset eikä vain korjata virheitä. (Sinivuori 2002, 203.)

Opettajan erityishaasteena on, että opettajalla on oltava äärimmäistä herkkyyttä ja kohtaamisen taitoja, etenkin nuorten kanssa, kun teatteria tehdään oppilaan omista lähtökohdista. Kun teatteriesitykset tehdään nuorten omasta kokemusmaailmasta ja heille tärkeistä asioista, välillä esiin nousee oppilaiden vaikeita oman elämän haasteita, kuten menetyksiä ja mielenterveysongelmia. Teatteritunneilla kohdataan koko ihminen, eikä ainoastaan hänen kykyjään ja tuotoksiaan. Teatterissa harrastuksen väline, kohde ja tekijä on oppilas itse. Tämä eroaa suuresti muista muista harrastuksista. Opettajan tulee tietää, milloin olla yhteydessä oppilaan kotiin ja miten käsitellä taitaen teemoja, jotka koskettavat joskus syvästikin vaikeita ja herkkiä aiheita. (Teatteri ILMI Ö. 2020.)

4 TYÖN TOTEUTUS JA TULOKSET

Tässä luvussa en käytä sanoja teatteri- tai taidekasvatus, vaan teatteriopinnot ja teatteriharrastus. Teatterikoulu ILMI Ö. antaa ensisijaisesti teatteritaiteen perusopetusta. Teatteriopinnot ovat myös taidekasvatusta. Teatterin opetuksessa käytetään pedagogisia keinoja ja sillä on pedagogisia tavoitteita, mutta tämä tapahtuu laajemman kokonaisuuden, teatteritaiteen perusopetuksen kautta. (Pylkkänen 2020.)

Valitsin kehittämistyössäni pääasialliseksi menetelmäksi kyselytutkimuksen, jotta huoltajien, oppilaiden ja opettajien mielipiteet saatiin mahdollisimman laajasti kartoitettua ja mahdollisimman moni pystyi vastaamaan tutkimuskysymyksiini. Haastatteluja ja vertaisarviointia käytin myös, mutta niiden rooli tutkimuksessani oli vähäisempi. Vertaisarvioinnin kohteena oli Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu. Vertaisarvioinnin tein haastatteluilla ja internetsivuja vertaamalla.

Kyselytutkimuksien luomisessa käytin pääasiassa kolmea näkökulmaa. Kävin jokaisen kyselyn läpi silmällä pitäen tilaajan toiveita, Virvatuli-mallin suosituksia sekä Teatterikoulu ILMI Ö:n opetussuunnitelmaa. Halusin varmistaa, että kysely vastasi kattavasti tilaajan toiveita, asiantuntevaa arviointimallia sekä koulun opetussuunnitelmaa ja sen ilmoittamia tavoitteita ja arvoja. Kyselyiden luominen oli monimutkainen ja laaja prosessi, koska oli monia huomioitavia näkökohtia.

Otin Virvatuli-mallista neuvoja ja inspiraatiota oppilaskyselyihin ja opettajien ja rehtorin kyselyt otin melkein sellaisinaan Virvatuli-mallista, niiden ollessa kattavammat kuin itse olisin osannut luoda. Opettajien kyselyyn lisäsin kysymykset koskien yleistä tyytyväisyyttä Teatterikoulun johtoon, työhön, vertaistukeen, opetustilaan sekä puvustoon ja tarpeistoon.

Oppilaiden kyselyissä oli kaksi haastetta. Ensimmäiseksi, että oppilas ymmärtää, mitä kullakin kysymyksellä tarkoitetaan ja haetaan. Toiseksi kyselyiden kattavuus eli pituus, varsinkin koska pienemmällä lapsilla ei ole kykyä keskittyä kovin kauan samaan asiaan. Konsultoin Teatterikoulun opettajien mielipiteitä oppilaskyselyiden prototyypeistä saadakseni mielipiteitä muotoilemieni kysymysten ymmärrettävyydestä. He lukivat ja kommentoivat kyselyt ja tein niihin joitain ehdotetuista muutoksista ennen niiden jakamista oppilaille vastattaviksi. Kaikki kyselyt toteutettiin Webropol-ohjelmalla.

Oppilaat saivat linkin kyselyyn etäteatteritunneilla. Olin itse mukana ryhmissä vastaamassa mahdollisesti nouseviin kysymyksiin. Oppilaat vastasivat kyselyihin etäopetukseen siirtymisen alussa vuoden 2020 joulukuussa. Se oli hyvä asia, sillä silloin vastaukset reflektoivat paremmin lähiopetustilanteita, sillä lähiopetus oli vasta lopetettu ja normaalit opetustunnit olivat tuoreessa muistissa. Etäopetus eroaa suuresti lähiopetuksesta, minkä vuoksi oli tärkeää, että kyselyt tehtiin lukukauden ensimmäisillä etäopetuskerroilla.

Loin eri ikäisille omat kyselynsä. Mitä vanhemmat oppilaat, sen laajempi ja monipuolisempi oli heidän saamansa kysely. Loin kaksi kyselyä oppilaille; 9–12-vuotiaille sekä yli 13-vuotiaille. Tein kyselyn myös 7–8-vuotiaille jatkoa varten, mutta sitä ei otettu mukaan tähän tutkimukseen. Itsearviointi-kyselyihin vastasivat koulun viisi opettajaa ja rehtori.

Kyselyissä oli kohtia, jotka aukesivat vain tietyn vaihtoehdon valittua, joten eri vastaajille tuli eri määrä vastattavia kohtia riippuen heidän valinnoistaan kyselyssä. 9–12-vuotiaiden kysely koostui 50 kohdasta, yli 13-vuotiaiden 65 kohdasta. Huoltajien kyselyyn tuli 75 kohtaa. Opettajille loin oman kyselyn ja rehtori vastasi itsearviointiin, johon heijastin opettajien antamia vastauksia. Kaikki kyselyt olivat anonyymejä, jotta vastaukset olisivat mahdollisimman rehellisiä. Korostin lapsille ja nuorille suullisesti anonyymiyttä ja rehellisten mielipiteitten tärkeyttä juuri ennen kuin he vastasivat kyselyihin.

Ennen kyselyjen toteuttamista huoltajilta pyydettiin ilmoittamaan, mikäli he toivoivat, että heidän lapsensa ei osallistu tutkimukseen. Emme saaneet yhtään kieltävää vastausta. Noin 60 % koulun oppilaista täytti kyselyn. Kato oli suuri, koska suuri osa oppilaista ei nauti etäopetuksesta yhtä paljon kuin lähiopetuksesta. Osittain tästä johtuen, 40 % ei tullut tunneille, joilla kyselyt täytettiin. Poissaolijoiden mielipiteet jäivät siksi kartoittamatta. Heille lähetettiin myöhemmin vanhempien kautta linkki kyselyyn, mutta jälkikäteen kukaan poissaolijoista ei täyttänyt kyselyjä.

43 % huoltajista täytti kyselyn. Tämä oli hyvä otos perusjoukosta. Huoltajille lähetettiin kutsu kyselyyn sähköpostilla, jonka liitteeksi rehtori kirjoitti saatekirjeen. Myöhemmin lähetin kaksi muistutussähköpostia heille, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Henkilökohtaisen linkin avulla Webropol pystyi tunnistamaan jo vastanneet, vaikka kysely olikin anonyymi.

Vastaajien saaminen huoltajien kyselyyn oli eräs mietinnän kohde. Päädyimme arpomaan palkinnoiksi vastaamisesta kaksi tuotepakettia heille, jotka halusivat osallistua arvontaan. Arpajaispalkinnot olivat kaksi ILMI Ö:n logolla varustettua tuotepakettia, joihin kuului voittajan

valitseman koon mukainen huppari sekä pipo. Toivoimme tilaajan kanssa, että arvonta lisäisi vastaajien määrää. Oli tärkeää, että vastauksia saataisiin riittävästi, jotta kyselyn tuloksia voitaisiin pitää luotettavina, ja että ne heijastaisivat todellisuutta. 86 % vastanneista huoltajista halusi osallistua arvontaan, joka toteutettiin erillisenä Webropol-pohjalla anonymiteetin säilyttämiseksi.

Kyselytutkimuksesta ilmeni kokonaisuudessaan jokaisen ryhmän olevan hyvin tyytyväinen Teatterikoulu ILMI Ö:n toimintaan. Kirjoittaessani, että jonkin ryhmän jäsenet olivat samaa mieltä jostakin väittämästä, täytyy pitää mielessä, että loput eivät välttämättä olleet väittämän kanssa eri mieltä. Lähes kaikissa kohdissa suurin osa muista vastuksista kuin 'samaa mieltä' tai 'täysin samaa mieltä' oli joko 'en osaa sanoa' tai 'en eri enkä samaa mieltä' -vastauksia. Eri-mielisyyttä osoittavia vastauksia oli suhteellisen vähän ja tuon niitä esiin esitellessäni tutkimuksen tuloksia seuraavissa alaluvuissa.

4.1 Kyselyiden rakenne

Kyselytutkimukset koostin väittämistä, avoimista kysymyksistä ja monivalintakysymyksistä. Yli 13-vuotiaille tein väittämäkysymykset asteikolle 1–5. Numeroiden merkitykset kirjoitin auki joka sivun ylä laidassa ja ne avautuivat jokaisen numeron vieressä olevasta info-kohdasta: 5=täysin samaa mieltä, 4=samaa mieltä, 3=en eri enkä samaa mieltä, 2=eri mieltä, 1=täysin eri mieltä ja EOS=en osaa sanoa. Nuoremmille valitsin opettajien toiveesta kuvat havainnollistamaan vastausvaihtoehtoja. 9–12-vuotiaille asteikko oli alla olevan kuvan mukainen.

11. Väittämiä. Valitse mielipidettäsi lähinnä oleva vaihtoehto.

	😊 Täysin samaa mieltä	😊 Samaa mieltä	😐 En eri enkä samaa mieltä	😞 Eri mieltä	😞 Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Opetus kiinnostaa minua.	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Kuva 1. 9–12-vuotiaiden kyselyn väittämien vastausasteikko.

Koska tein kaikkia Teatterikoulun toiminnan osa-alueita selvittävää tutkimusta, oli kyselyissä useita osioita. Motivaatio harrastaa, ja mikä oppilaille on harrastamisessa tärkeää, täytyi selvittää, jotta syyt harrastamiselle avautuisivat. Se oli tärkeää myös siksi, että voitaisiin miettiä oikeansuuntaisia tavoitteita ja suunnitelmia toiminnalle, ja jotta kiinnostus ja lahjat saadaan parhaiten käyttöön (Sinivuori 2002, 14).

Selvitin, mitä oppilaat kokevat saavansa teatteriharrastuksestaan ja mikä on heille tärkeää. Tässä kohtaa valitsin monivalintakysymyksen. Vaihtoehtoina olivat muun muassa itsevarmuus, yhteistyötaidot, luovuus ja kaverit. Selvitin, miten teatteritaiteen harrastaminen on vaikuttanut oppilaan kokonaisvaltaiseen taidesuhteeseen, koska taideopetuksen tarkoitus on antaa edellytyksiä taiteiden harrastamiseen koko ihmisen elinkaaren ajalle (Teatteri ILMI Ö. 2021). Koska teatteri on esittävää taidetta, halusin kartoittaa muutoksia oppilaiden asenteissa esiintymiseen.

Itse teatteritunnit ja miltä ne tuntuvat oppilaista oli yksi osa-alue. Selvitin myös tyytyväisyyttä tuntien rakenteeseen, kuten niiden pituuteen. Vanhempien opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa mielipiteitä toivottiin siitä, haluaisivatko he suorittaa kursseja nopeampaan tahtiin ja harrastajateatterimaisemmin kokoontumalla vähintään kaksi kertaa viikossa ja luomalla näytelmiä intensiivisemmin. Teatterikoulua kiinnosti myös tietää ovatko vanhemmat tyytyväisiä opetukseen ja vaikuttaako heidän lapsensa tyytyväiseltä teatteriin. Oppilaiden vanhemmilta tiedusteltiin myös mielipiteitä kurssien hinta-laatu-suhteesta.

Tilaaajan toiveena oli selvittää, miten tärkeänä huoltajat kokivat kunkin osa-alueen. Oppilaan vanhempien asenteilla oppilaitosta, harrastamista ja lasta kohtaan on suuri vaikutus lapsen motivaatioon, käyttäytymiseen tunneilla sekä menestymiseen (Peltonen & Ruohotie 1992, 90–94). Se, miten tärkeinä huoltajat kokivat eri osa-alueet, indikoi heidän asenteitaan lapsen tai nuoren teatteriharrastamiseen.

Kysyin toiveita kurssien sisältöön sekä oppilailta että huoltajilta. Mukana oli avoimia kysymyksiä siitä, mitä teatteriopintoihin toivottaisiin enemmän ja mitä vähemmän. Myös internet-sivujen toimivuus, informatiivisuus ja selkeys asiakkaan näkökulmasta oli koulun mielenkiinnon kohteena.

Näkemyksiä opettajista ja heidän ammattitaidostaan kysyttiin kaikilta ryhmiltä. Oppilailta kysyttiin opettajan antamien tehtävien tai harjoitusten laadusta, kiinnostavuudesta ja haastavuudesta. Oppilailla on vuosittaiset itsearviointit ja keskustelut kehittymisestä opettajan kanssa. Selvitin, mitä mieltä oppilaat ovat saamastaan palautteesta.

Kaikilta kohderyhmiltä toivottiin mielipiteitä opetustilojen ja -ympäristön eri aspektien toimivuudesta, kuten sijainnista ja viihtyisyydestä. Tietoa, miten tyytyväisiä ollaan tarpeistoon ja puvustoon, kaivattiin myös kaikilta kohderyhmiltä. Selvitin, miten paljon oppilaita kiinnostavat muut teatterin osa-alueet, kuten valosuunnittelu, puvustus ja käsikirjoittaminen. Vanhemmilta oppilailta tiedusteltiin myös kiinnostusta kansainväliseen toimintaan.

Ilmapiiriä selvitettiin monivalintavaihtoehdoilla sekä ryhmäsuhdetta valinta-asteikolla. ILMI Ö:n mukaan hyvä opiskeluympäristö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen. Sen tulisi tukea oppilaan kasvua ja oppimista sekä tarjota onnistumisen kokemuksia. Hyvä ilmapiiri oppimiseen on avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 7–8.) Oppilailta kysyttiin heidän kokemistaan muutoksista ryhmässä, kuten olivatko he vaihtaneet ryhmää tai oliko opettaja vaihtunut, ja jos oli, niin millaisina he olivat kokeneet muutosten vaikutukset.

Tärkeä ILMI Ö:n (2018, 7) ohjaava lähtökohta on, että ihminen nähdään ainutkertaisena yksilönä, minkä vuoksi oppilailta ja huoltajilta kysyttiin, että kokevatko he, että oppilas hyväksyytään sellaisena kuin hän on. Teatterikoulu ILMI Ö:n opetussuunnitelmaan (2018, 26) kuuluu myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Selvitin kyselyssäni, toteutuuko tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huoltajien näkökulmasta eli onko heidän lapsensa tasa-arvoinen suhteessa ryhmän muihin jäseniin.

Huoltajilta kysyttiin kursseille ilmoittautumisen helppoudesta sekä teatteriharrastuksen vaikutuksista lapseen, kuten hänen minäkuvaansa. Heiltä kysyttiin myös esityksistä ja siitä, ovatko ne olleet vaatimustasoltaan sopivia ja näkykö esityksissä lasten kokemusmaailma. Tätä kysyttiin, koska ILMI Ö:n arvoihin (2018, 5) kuuluu ajankohtaisuus, mikä tarkoittaa, että lasten ja nuorten oma kokemusmaailma ja aikakaudelle tärkeät aiheet näkyvät toiminnassa. Oppilailta ja huoltajilta tiedusteltiin, mitä mieltä he ovat opetuksen sisällöstä ja millaisia muutoksia he toivoisivat.

Kysyin oppilaan tavoitteista, onko niistä tietoa, saavatko he itse määritellä niitä ja käydäänkö tavoitteita opettajan kanssa läpi. Oppilaalla tulisi olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita. Hyvässä opetuksessa tuetaan taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. (Teatteri ILMI Ö. 2018, 7–8.) Tarkastelin kaikkia näitä aspekteja tutkimuskysymyksieni kautta.

Yli 13-vuotialta kysyttiin luovuudesta erikseen ja opittujen taitojen käyttämisestä muussa elämässä. Pyysin kertomaan kaksi mukavinta asiaa teatterin opiskelussa sekä kertomaan, mikä on ikävintä.

Tyytyväisyyttä koulun viestintään ja tiedotukseen haluttiin selvittää kaikissa eri kohderyhmissä. Kyselyissä selvitettiin, mistä asioista toivottiin enemmän tietoa ja tiedottamista. Huoltajilta kysyttiin, miten helppoa on antaa palautetta ja tutustua oppilaitoksen toimintaan sekä toiveista, haluaisivatko he vanhempainiltoja. Oppilailta kysyttiin, millaisina he kokevat omat vai-

kutusmahdollisuutensa Teatterikoulussa ja miten he haluaisivat asioihin vaikuttaa. Vanhemmilta oppilailta kysyttiin myös, mistä he saivat tiedon ILMI Ö:n Teatterikoulusta ja harrastusmahdollisuudesta.

Tilaaajat toive oli saada tietoa siitä, miten tietoisia oppilaat ja huoltajat ovat siitä, mitä taiteen perusopetus on ja toivoisivatko he Teatterikoulu ILMI Ö:n opetussuunnitelman olevan paremmin saatavilla. Haluttiin tietää tietävätkö oppilaat itse ja heidän huoltajansa millä tasolla he opetuksessa ovat. Oppilailta kysyttiin myös tietävätkö he, kuka on oppilaitoksen rehtori.

Syrjintää ja kiusaamista koskien kysyin, onko vastaajaa kiusattu, onko hän nähnyt kiusaamista, onko hän itse kiusannut, onko hän kokenut syrjintää tai epätasa-arvoista kohtelua opettajilta ja jos on, niin millaista. Kiusaaminen määriteltiin kyselyssä seuraavasti:

Kiusaamisella tarkoitetaan tässä sitä, kun toinen oppilas tai ryhmä oppilaita sanoo tai tekee epämiellyttäviä asioita jollekin oppilaalle tai kiusoittelee toistuvasti tavalla, josta hän ei pidä. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi suunnilleen saman vahvuista oppilasta riitelee. (Taiteen perusopetusliitto 2020, 6.)

Kyselyssä selvitin myös, puuttuuko opettaja nopeasti kiusaamiseen, kertooko kiusattu kiusaamisesta opettajalle ja onko vastaaja ollut muiden oppilaiden tukena, jos muita on tuntien aikana kiusattu. Vaikka kysely oli anonymi, tässä kohdassa tarjosin mahdollisuutta, että oppilas voi halutessaan antaa nimensä, ja että häneen otetaan Teatterikoulu ILMI Ö:ltä myöhemmin yhteyttä kiusaamista koskien ilman nimen yhdistämistä muihin vastauksiin. Sama vaihtoehto annettiin huoltajille, mikäli he olisivat huolissaan huollettavansa kiusaamisesta Teatterikoulussa. Kiusaamisosion lopussa oppilaita ohjeistettiin seuraavasti: ”Jos näet tai koet kiusaamista jatkossa, kerrothan siitä heti opettajalle.”

Oppilaiden kyselyiden lopussa oli osio ’Vapaa palaute’, jossa tiedusteltiin, mikä on parasta ja mitä pitäisi parantaa ja miten. Lopussa annettiin jälleen kohta, johon sai kirjoittaa nimensä, mikäli kokee minkään asian vaivaavan Teatterikoulussa ja kerrottiin, että nimen antajaan otetaan yhteyttä myöhemmin Teatterikoulusta. Halusimme tilaajan kanssa lisätä tämän kohdan loppuun, mikäli oppilaita vaivaisi jokin asia, jota emme tulleet ajatelleeksi kysyä.

Teatterikoulun opettajilta toiveena oli saada järjestelmällistä tietoa siitä, miten hyvin he viihtyvät työssään ja kokevatko he saavansa tarpeeksi vertaistukea. Toiveena oli selvitys siitä, mikä työssä on hyvää ja mikä huonoa, mikä toimii ja mikä ei. Tilaaja toivoi tietoa siitä, missä asioissa opettajat tarvitsevat enemmän tukea.

4.2 Tulokset – Opetus ja motivaatio

Esittäessäni työn tuloksia prosenttilukuina, olen pyöristänyt vastaukset niin, että vastauksissa ei ole desimaaleja tulosten luettavuuden helpottamiseksi.

Osa-alueet, jotka nousivat selkeästi kehittämisen kohteiksi, olivat fyysisiä asioita; tilat, puvusto ja rekvisiitta. Tyytyväisyys eri osa-alueisiin oli yleisesti noin 90 %, mutta puvustoon oli tyytyväisiä vain 63 % nuoremmista oppilaista. Vanhemmista oppilaista 68 % oli tyytyväisiä tarpeistoon sekä 61 % puvustoon. Näihin osa-alueisiin tyytyväisyys oli matalin.

Yli 13-vuotiaista kaksi kolmesta oli tyytyväisiä harrastuspaikan sijaintiin. Vaikka opetustiloihin oltiin vähemmän tyytyväisiä, silti 90 % piti opetustiloja toimivina. 61 % piti tiloja sopivan kokoisina. Avoimista kommenteista ilmeni, että tilat olivat kooltaan liian pieniä vastaajien mielestä, jotka olivat tyytymättömiä tiloihin. 77 % piti tiloja viihtyisinä. 74 % oli sitä mieltä, että opetuksessa käytetyt välineet olivat hyvässä kunnossa. Kaikki vastausryhmät pitivät tiloja turvallisina. Avoimia kommentteja oli yhteensä 15, joista kahdeksassa vanhemmat oppilaat kaipaavat lisää etenkin modernia puvustoa ja rekvisiittaa näytelmien tueksi. Myös peruukkeja, hattuja ja silmälasia toivottiin enemmän.

Suurimmat motivaatiot harrastaa olivat se, että teatterissa on mukavaa ja hauskaa, toimiminen yhdessä ryhmän kanssa sekä uusien kokemusten saaminen ja elämysten saaminen. Seuraavaksi tärkeimpiä olivat uuden oppiminen, taitojen kertyminen ja ilmaisutaidon kehitys. Ne olivat melkein yhtä tärkeitä asioita teatterin harrastamisessa. Tärkeänä pidettiin myös esiintymistä, onnistumisen kokemuksia, kavereiden tapaamista ja mielikuvituksen kehittymistä. Noin kaksi kolmasosaa yli 13-vuotiaista piti tärkeänä myös yhteistyötaitojen kehittymistä, haasteita ja uuden luomista. 55 % piti tärkeänä, että harrastaminen parantaa itsetuntoa. Vain kolmasosa vastaajista piti tärkeänä päättötodistuksen saamista. Avoimista vastuksista ilmeni kavereiden olevan tärkeä asia harrastuksessa.

Oppilaat vastasivat saaneensa useita positiivisia asioita teatteriharrastuksesta. Luovuus, esiintymis- ja ilmaisutaidot, ilo, mielikuvitus ja uudet ideat olivat vastausten kärjessä. Yli puolet oppilaista koki saaneensa lisää rohkeutta, halua harrastaa teatteria opintojen päätyttyä, onnistumisen kokemuksia, elämyksiä, samanhenkisiä kavereita, itseluottamusta, itsevarmuutta, yhteistyötaitoja ja inspiraatiota. Yli puolet toivoi voivansa tehdä teatteria tai esiintymistaidetta ammatikseen. Noin puolet vastaajista kertoi saaneensa myös johtamis- ja vuorovaikutustaitoja, motivaatiota kehittää itseään, kykyä tavoitteelliseen työskentelyyn ja oppimisen iloa. Noin 30–

40 % vastasi saaneensa hyvinvointia, itsetuntemusta, kykyä pitkäjänteiseen työskentelyyn, oma-aloitteisuutta, itsenäisyyttä, keskittymiskykyä, empatiaa, ongelmanratkaisutaitoja sekä suomalaisen teatterin tuntemusta. Noin 85 % oppilaista kokee saavansa teatterissa onnistumisen kokemuksia.

65 % vanhemmista oppilaista ja 90 % nuoremista kertoi kiinnostuneensa taiteesta laajemmin teatteriharrastuksen vuoksi. Oppilaat olivat yllättävän kiinnostuneita oppimaan teatterin muistakin osa-alueista kuin näyttelämisestä. Eniten ääniä sai ääninäytteleminen, jota Teatterikoulu ILMI Ö. tekee toisinaan oppilaidensa kanssa. Toiseksi eniten haluttiin oppia ohjaamista. Valaistus, puvustus, lavastaminen ja käsikirjoittaminen kiinnostivat hieman alle puolta vastaajista.

78 % yli 13-vuotiaista raportoi käyttäneensä teatterissa oppimaansa hyväkseen myös muissa tilanteissa. Kukaan oppilaista ei kokenut viihtyvänsä huonosti harjoituksissa. Lähes kaikki vastanneet oppilaat viihtyivät harrastuksessa hyvin, vain kaksi valitsi 'ei hyvin eikä huonosti'. Suurempi osa oppilaista lähtee teatteritunneilta paremmalla mielellä kuin saapui sinne. Suurin harmittava asia vanhemmilla oppilailta oli se, että aika ei tunnu riittävän kaikkeen. Kolmasosa vanhemmista oppilaista toivoi, että teatteritunteja olisi kaksi viikossa. 20 % ei osannut sanoa ja noin puolet oli tyytyväisiä harjoituksiin kerran viikossa. Opetus koettiin kiinnostavana molemmissa ikäryhmissä.

Yhteenkuuluvuuden tunne on osa ILMI Ö:n arvopohjaa (Teatteri ILMI Ö. 2018, 7). 'Minä ryhmässä' -osiossa oli kolme väittämää.

Minä ryhmässä (samaa mieltä -vastaukset)		
	9–12-vuotiaat	yli 13-vuotiaat
Koen olevani tärkeä osa ryhmääni.	70 %	84 %
Viihdyn ryhmässäni.	97 %	94 %
Tuen muita oppilaita harjoituksissa.	77 %	84 %

Taulukko 1.

Omia ja opetusta koskevia tavoitteita kysyttiin yli 13-vuotiailta oppilailta.

Tavoitteet (yli 13-vuotiaat)						
	5 Täysin samaa mieltä	4 Samaa mieltä	3 En eri enkä samaa mieltä	2 Eri mieltä	1 Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Keskustelen tavoitteiden toteutumisesta opettajan kanssa.	16 %	35 %	19 %	16 %	3 %	10 %
Voin vaikuttaa omien opintojeni sisältöön.	26 %	32 %	26 %	10 %	0 %	6 %
Voin määritellä omia tavoitteita opinnoilleni.	32 %	32 %	23 %	6 %	0 %	6 %
Saan opettajalta tarpeeksi tietoa opetuksen tavoitteista.	29 %	48 %	13 %	3 %	0 %	6 %

Taulukko 2.

Tavoitteet olivat eräs hieman selkiytymätön osa-alue vastauksista päätellen.

ILMI Ö:llä ei ilmennyt syrjintää, epätasa-arvoista kohtelua tai kiusaamista juuri lainkaan. Ilmapiiri koettiin positiiviseksi, kuten rennoksi, kannustavaksi, avoimeksi, ymmärtäväksi ja hauskaksi. Mikäli kiusaamista oli ilmennyt, 93 % koki, että opettaja puuttuu siihen nopeasti. Huoltajista kukaan ei kertonut lapsensa tulleen kiusatuksi opetuksen aikana. Ilman turvallista ilmapiiriä sosiaalisessa tilanteessa ei päästä kunnolla luomisen pariin ja kehittymään toiminnassa (Peltonen & Ruohotie 1992, 37, 56).

61 % yli 13-vuotiaista oppilaista koki, että esityksiä järjestetään tarpeeksi ja 32 % oppilaista vastasi ryhmän käyvän katsomassa muiden näytöksiä tarpeeksi. Koska kysely tehtiin koronapandemian aikana, tyytymättömyys näytösten puutteeseen voi hyvin johtua tästä.

Oppilaat olivat tyytyväisiä viestintään, paitsi kohdassa ”Olen saanut tietoa, mitä taiteen perusopetus on, miten se etenee, ja mitkä ovat opetuksen tavoitteet”. Vain 52 % oli väittämän kanssa samaa mieltä.

Avoimista vastauskohdista ilmeni, että ilmapiiri, opettajat, opetus ja yhteishenki olivat oppilaiden mukaan Teatterikoulun parhaita ominaisuuksia. Nuoremmista oppilaista moni vastasi, että kaikki on hyvää teatterin opetuksessa.

4.3 Tulokset – Opettaja

Koulun opettajista annettiin positiivista palautetta. Kaikki vastanneet vanhemmat oppilaat sekä 90 % 9–12-vuotiaista kokivat, että opettaja rohkaisee kokeiluihin. Oppilaat vastasivat opettajien olevan innostavia, osaavan opettamansa asiat hyvin sekä selittävän tehtävät ymmärrettävästi. Oppilaat kokivat pääosin opettajan ottavan heidät hyvin huomioon ja kohtelevan heitä tasapuolisesti. Vanhempien oppilaiden laajemmista vastausvaihtoehdoista ilmeni myös opettajien suurimman osan mielestä kuuntelevan, kannustavan luovuuteen, käyttävän opetusajan hyvin ja olevan johdonmukainen.

90 % yli 13-vuotiaista oli samaa mieltä väittämän ”Haluan kokeilla uusia asioita teatterissa” kanssa, mikä indikoi sitä, että teatteritunteja pidetään turvallisina, koska on halua kokeilla. Kaikki nuoremmat ja 84 % vanhemmista oppilaista olivat tyytyväisiä saamaansa opetukseen. 13 % vanhemmista valitsi tässä kohdassa ’en eri enkä samaa mieltä’.

Tutkimuksessa ilmeni, että 90 % kaikista oppilaista oli samaa mieltä väittämän ”Opettaja kehuu, kun suoriudun hyvin” kanssa. 83 % nuoremmista oli samaa mieltä väittämän ”Saan opettajalta tarpeeksi palautetta edistymisestääni”. 74 % yli 13-vuotiaista koki saavansa tarpeeksi palautetta edistymisestään. Teatterissa on yleistä, että palautetta saadaan vähemmän kuin sitä halutaan (Sinivuori 2002, 203). Palautteen koettiin olevan kannustavaa, reilua ja suurimmaksi osaksi monipuolista. Suorituksista saadut oikeudenmukaisiksi koetut sosiaaliset palkinnot, kuten palaute, myös lisäävät motivaatiota (Peltonen & Ruohotie 1992, 34, 36).

Oppilaat kokivat opettajan kaikin puolin positiivisena, paitsi väittämän ”Opettaja pitää yllä työrauhan” kohdalla ilmeni hieman kritiikkiä. Oltuani mukana opetuksessa en usko, että yleensä kyse on opettajasta, vaan enemmän siitä, että lapset ja nuoret ovat aktiivisia ja meluisia, eivätkä aina keskity opetukseen. Nämä vastukset heijastelivat myös opettajien itsensä antamia vastauksia. Oman harjoittelukokemukseni mukaan riippuu ryhmästä ja päivästä, miten helppoa tai vaikeaa työrauhan ylläpitäminen on.

77 % vanhemmista oppilaista koki, että harjoitukset ovat monipuolisia, mikä oli hieman kyselyn tavanomaista tyytyväisyyttä alempi määrä. Sen sijaan kaikki nuoremmista pitivät harjoitteita monipuolisina.

Yksi yli 13-vuotiaista vastaajista vastasi 'Kyllä' kysymykseen "Oletko kokenut syrjintää tai epätasa-arvoista kohtelua opettajilta?", mutta hän ei vastannut mitä, milloin tai millaista. Lisätiedon puuttuessa on vaikea arvioida, onko kyse todella ollut syrjinnästä vai jostakin muusta.

4.4 Tulokset – Opettajien itsearviointi

Yleisesti opettajien itse antamat vastaukset olivat rehtorin kanssa melko yhdenmukaisia, mikä mielestäni kertoo hyvästä tiedonkulusta oppilaitoksen sisällä.

Opettajien omista vastuksista ilmeni, että heidän mielestään opetustiloissa voisi olla parannettavaa, samoin kuin oppilaidenkin vastauksista. Opetusvälineiden säilytyksen, ilmanvaihdon, akustiikan, tilan koon ja sopivuuden kanssa oli ongelmia useammassa eri opetustilassa. Noin puolessa opetustiloista näihin oltiin kuitenkin erittäin tyytyväisiä. Osassa tiloja näiden kehitystoimet ovat jo käynnissä.

Opettajien työtyytyväisyys oli kokonaisuudessaan melko hyvällä tasolla ja työilmapiiri ja oma rooli työyhteisössä koettiin positiivisina. Opettajat olivat hyvin tyytyväisiä viestintään ja päätöksentekoon. Ainoa lievä haaste osan mielestä oli työtehtävien mitoittaminen työaikaan nähdessä osalla ja oman työn rajaaminen. Yhdestä avoimesta vastuksista nousi myös työn vuotaminen liikaa vapaa-aikaan. Yhdellä vastaajalla oli lieviä haasteita omasta työhyvinvoinnista huolehtimisessa. Mainitut haasteet olivat hyvin lieviä, mutta nostin ne esille, koska kehityskohteita oli vaikea löytää opettajien tulosten osoittaessa monien asioiden olevan heidän mielestään hyvin toimivia.

Työn organisointiin teatterissa oltiin hyvin tyytyväisiä. Yksi asia, joka nousi esiin, oli riittävien menettelyohjeiden saatavilla oleminen vaikeisiin opetustilanteisiin. Opetustunteja ja oppilaita koskevassa osiossa opettajat vastasivat jokaiseen kohtaan positiivisesti ja he kokivat eri asioiden toimivan melko hyvin. Ainoana huomionarvoisena asiana kohdassa "Oppilaani ovat edenneet opinnoissaan omien tavoitteidensa mukaisesti" kaksi vastasi 'ei eri eikä samaa mieltä'. Itse arvioin tämän johtuvan siitä, että varsinkin nuorempien oppilaiden kanssa itse harrastaminen on tärkeämmässä asemassa kuin harrastuksen tavoitteellisuus.

Osiossa 'Aineenhallinta sekä pedagoginen ja taiteellinen osaaminen' opettajat kokivat kokonaisvaltaisesti hallitsevansa hyvin lähes jokaisen osa-alueen. Ainoat osiot, joissa yhdeltä vastaajalta tuli itsearvioksi '3=kohtalainen osaaja' oli osioissa 'oppitunnin ajankäytön hallinta' ja

'kiireettömän ja kannustavan ilmapiirin luominen'. Ajankäytön hallinnassa siis yhdellä oli lieviä haasteita. Harmillisesti 'kiireeton' ja 'kannustava' olivat samassa lauseessa, joten en voi varmasti sanoa, että vastaaja koki kiireen suoraan liittyvän myös ilmapiirin kannustavuuteen. Oppilasarviointi ja oppilaskohtaamisen taidot sekä opetuksen suunnittelu arvioitiin kokonaisvaltaisesti vahvoiksi osa-alueiksi.

Avoimessa kohdassa ”Mikä työssäsi on ollut mielekkäintä ja palkitsevaa?” opettajat vastasivat palkitsevia asioita olevan yhteistyö toisten opettajien kanssa, oppilaiden kanssa yhdessä ideointi sekä itse teatteritunnit. Oppilaat ja heidän kehityksensä seuraaminen sekä oppilaiden saama ilo, innostuminen ja oivallukset koettiin työssä palkitsevina. Oppilaiden sitoutuminen ja heidän luomansa inspiroivat projektit olivat myös mielekkyyden lähteitä.

Osiassa 'Asiat, jotka ovat jääneet painamaan mieltä ja eivät toimi' yksi opettaja mainitsi haastavaksi tilanteet, joissa oppilas on voinut mitätöidä toista hienovaraisesti. Tällöin se ”menee opettajalta ohi” ja silloin opettaja ei pysty puuttumaan haukkumiseen tehokkaasti. Toisessa vastauksessa mainittiin, että aiemmin on ollut häiriköintitilanteita, jolloin harmillisesti kaikki resurssit ja huomio keskitetään yhteen oppilaaseen ja muut jäävät huomiotta. Työrauhasta ja puhelimien käytöstä neuvottelu tuntui yhdestä opettajasta joskus raskaalta. Hän jatkoi ”Haluaisin oppia paremmaksi siinä, että kaikissa ryhmissä kunnioitettaisiin yhteisiä pelisääntöjä ja annetaan toisille työrauha.” Avaan ratkaisuehdotuksia näihin luvussa 5. Yksi opettaja toivoi isompia tiimejä valoihin, ääniin, lavastukseen ja puvustukseen, kun kyseessä on isompi produktio.

4.5 Huoltajien vastaukset

Vanhemmat olivat pääosin hyvin tyytyväisiä opetukseen ja heidän mielestään lapset kävivät mielellään teatteriharrastuksessa. Eri osa-alueiden tärkeyttä tiedusteltaessa, 89–95 % piti asioita tärkeinä, mikä indikoi huoltajien olevan kiinnostuneita lapsensa harrastamisesta.

70 % vanhemmista näki, että oppilaalle annetaan rauhassa aikaa kasvuun ja kehitykseen opetuksessa. 23 % vastasi 'en osaa sanoa' tähän kohtaan. 95 % kertoi, että lapsi hyväksytään sellaisena kuin hän on. Yksi eri mieltä ollut vastaaja ei vastannut jatkokysymykseen siitä, miten hyväksymättömyys ilmenee, mikä oli valitettavaa, koska tällöin asiaa on vaikea arvioida ja muuttaa. Valtaosa koki, että lapsi on tasa-arvoinen suhteessa muihin ryhmän jäseniin ja 89 % kertoi teatterin vahvistavan lapsen minäkuvaa. Minäkuvan vahvistuminen on myös ILMI Ö:n (2018, 7) tavoite. Myönteinen minäkuva on ihmiselle erittäin tärkeä asia, koska se korreloi

muun muassa halukkuutta etsiä elämässä uusia haasteita ja kasvun mahdollisuuksia (Peltonen & Ruohotie 1992, 27).

Vastaukset ilmapiiristä olivat positiivisia monivalintakohdassa.

Ilmapiiri (huoltajien vastaukset)	
Myönteinen	84 %
Innostava	84 %
Avoin	72 %
Tasapuolinen	53 %
Ei liian kilpailuhenkinen	49 %
Uudistuva	19 %
Muunlainen, millainen?	5 %

Taulukko 3.

’Muunlainen, millainen?’ -kohtaan vastattiin ”Luulen että on hyvä ilmapiiri mutta en osaa tarkemmin arvioida, kun en itse tunneilla käy.” Toinen vastasi, että ”Ryhmässä on hyvä henki/ilmapiiri”. Uskon tämän väittämäkohdan olleen haastava juuri siksi, että huoltajat eivät ole tunteiden aikana läsnä. Arvioista kuitenkin ilmenee, että lapsi vaikuttaa siltä, että koulussa on hyvä ilmapiiri. Kukaan huoltaja ei raportoinut kiusaamista.

Huoltajat olivat viestintään melko tyytyväisiä ja sitä pidettiin tärkeänä. Vastauksissa internet-sivuja koskien oli hieman epävarmuutta. Avoimista kommentteista toiveiksi nousi, että nettisivuilla voisi olla tietoa loma-ajoista sekä toiveena linkki sähköpostiin, mikäli internetsivuille on päivitetty vanhemmille olennaista tietoa. Vastauksista tuli esiin toive tietää jotain sijaisista ja heidän ammattitaidostaan. Osa vanhemmista toivoi palautetta lapsen taitojen edistymisestä lukukauden aikana. Avoimista kommentteista vanhemmat olivat kiinnostuneita siitä, millä tasolla huollettava on ja mitä opetussuunnitelmassa lukee opinnoista ja tasoista. Lisätietoa eräs kaipasi teatterin jatkokoulutusmahdollisuuksista. Kursseille ilmoittautuminen koettiin helpoksi ja sujuvaksi.

Oppilaitosta pidettiin yleisesti ottaen helposti saavutettavana ja palautteen anto Teatterikoululle koettiin helppona. 59 % oli samaa mieltä siitä, että huoltajilla on riittävästi mahdollisuuksia

tutustua oppilaitoksen toimintaan. Tähän tulokseen saattavat jälleen vaikuttaa koronapandemian sulku- ja rajoitustoimet.

Teatteritaiteen opetussuunnitelma ja opetuksen tavoitteet olivat hämärän peitossa suurimmalle osalle huoltajista. Huoltajista suuri osa ei myöskään tiennyt, millä tasolla huollettava on teatteritaiteessa. Opetussuunnitelman osalta vastauksissa oli eniten tasaista jakaumaa siitä, haluttiinko siihen tutustua paremmin vai ei. 34 % vanhemmista ei toivonut vanhempainiltoja, kun 41 % ei osannut sanoa tai ei ollut eri eikä samaa mieltä asiasta.

Mielipide opettajan ammattitaidosta oli lähes kokonaan positiivinen niillä vastaajilla, joilla oli asiasta mielipide. Noin 25 % ei osannut vastata tähän. Mielipiteet opetuksesta olivat valtaosin positiivisia, mutta iso osa oli 'en osaa sanoa' -vastauksia. Tämä johtui varmasti siitä, että vanhemmat eivät itse ole tunneilla mukana. Lasten kautta saadun tiedon perusteella käsitys opettajien ammattitaidosta vaikutti siis positiiviselta. 95 % piti tärkeänä opetuksen laatua.

Käytännön järjestelyjä koskien 75 % piti harrastuksen ajankohtaa sopivana, 11 % pitäessä sitä huonona. 80 % oli samaa mieltä väittämässä 'hinta-laatu-suhde on hyvä'. Oppilasarviointeja koskien 30–40 % vastauksista oli 'en osaa sanoa' -vastauksia, mutta jälleen muutoin pääosin näkemykset olivat positiivisia. 86 % piti tärkeänä, että lapsi käy katsomassa myös muiden esityksiä, ja seuraa teatteria laajemmin taiteenlajina. Kysymällä huoltajilta, onko esitysten vaatimustaso ollut sopiva, selvitettiin ovatko opinnot sopivan haastavia heidän mielestään. Huoltajat pitivät lasten esityksiä vaatimustasoltaan sopivina yhtä lukuun ottamatta, joka vastasi esityksen olleen liian helppo.

Kysyttäessä huoltajilta, mitä lapsi hänen mielestään oppii harrastuksesta, vahvimaksi alueeksi nousi rohkeus (95 %). Seuraavaksi eniten valintoja oli ilmaisutaidoissa, itseluottamuksessa, luovuudessa ja yhteistyötaidoissa (86–89 %). Vuorovaikutustaidot, tavoitteellinen ja pitkäjänteinen työskentely, oma-aloitteisuus, taiteelliset valmiudet ja valmiudet taiteen elinikäiseen harrastamiseen näkyivät kolmannella sijalla (57–64 %). Ajattelutaidot ja vastuun kannon valitsi puolet huoltajista. Opiskelutaidot, motorinen kehitys, tekninen osaaminen ja johtamistaidot sijoittuivat viimeisiksi (20–27 %). 32 % uskoi harrastuksen tuovan valmiuksia hakeutua teatterin ammatilliseen koulutukseen. Avoimen kentän vastauksiin lisättiin huoltajien mielestä opittaviksi asioiksi esteettisyys, tunneäly, positiivinen elämänasenne ja yhteisen tekemisen merkityksellisyys. Nämä olisivat aivan hyvin voineet olla mukana vaihtoehtoina. Olisi ollut kiehtovaa nähdä, kuinka moni olisi valinnut myös nuo vaihtoehdot, mikäli ne olisivat olleet mukana.

Huoltajat olivat pääosin tyytyväisiä opetustiloihin, niiden sijaintiin, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. He kokivat myös olevansa tervetulleita harrastuspaikkaan. Yhdessä harrastuspaikassa 27 % ei kokenut olevansa tervetullut harrastuspaikkaan. Tätä paikkaa koskien oli myös vähiten vastaajia. Tähän paikkaan sisään pääsemiseksi täytyy olla kirjastokortti, mikä saattaa vaikuttaa tähän tulokseen.

Avoimeen kenttään Teatterikoulusta tuli monta erittäin positiivista palautetta. Osan mielestä joihinkin kysymyksiin oli vaikea vastata, koska vastaaja ei ollut käynyt paikan päällä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Tutkimustulokset osoittivat pääosin positiivisia asioita Teatterikoulusta ja sen toiminnasta, mutta selkeitä kehittämiskohteitakin löytyi. Osa tiloista koettiin liian pieninä tarkoitusta varten. Teatterikoulu voisi uudelleen harkita, että löytyisikö suurempia harjoitustiloja, mikäli tilan pienuus olennaisesti hankaloittaa opiskelua.

Rekvisiitan puute ja laatu oli oppilaiden näkemyksen mukaan suurin ongelma teatteriharrastuksessa. Suosittelisin laajentamaan ja modernisoimaan puvustoa, peruukkeja ja asusteita, joita oppilaiden käytössä on. Etenkin moderneja ja monipuolisempia silmälaseja toivottiin. Kierrätyskeskukset ja kirpputorit ovat edullisia ja ympäristöystävällisiä paikkoja laajentaa puvustoa, rekvisiittaa ja käytettäviä välineitä.

Huoltajien kommenttien perusteella suosittelisin päivittämään ja laajentamaan tietoa, jota internetsivuilla tarjotaan. Loma-ajat voisivat olla näkyvillä. Koulu voisi harkita lähettävänsä sähköpostia päivitetystä internetsivuista, mikäli asia koskee opetusta, jos huoltajat eivät saa samaa tietoa jo henkilökohtaisilla sähköposteilla koululta.

Suosittelen tekemään Teatterikoulun opettajista esittelysivun, jossa on kuvat ja lyhyet esittelyt opettajista, heidän koulutuksestaan, opetuskokemuksestaan ja ammattitaidostaan. Korjasin Teatterikoulu ILMI Ö:n opetussuunnitelman muotoilu- ja kirjoitusvirheet. Uudistetun version voisi julkaista Teatterikoulun verkkosivuilla, jotta se olisi paremmin saatavilla, koska useampi huoltaja ja oppilas oli kiinnostunut oppimaan enemmän ILMI Ö:n teatteritaiteen perusopetuksesta ja opetussuunnitelman sisällöstä.

Useampia toiveita esitettiin siitä, että huoltajat saisivat enemmän tietoa lapsensa edistymisestä opinnoissa. Teatterikoulu voisi harkita tekevänsä jonkinlaisen lyhyen yhteenvedon oppilaan edistymisestä lähetettäväksi huoltajille lukukauden lopussa. Mikäli vanhempainiltoja ei toivota, kyseessä voisi olla lyhyt kirjallinen lauselma tai videotervehdys. Tämä vaatisi tietenkin lisäresursseja, joten koen yksilöpalautteen huoltajille harkinnanvaraisena asiana, jonka tärkeyttä tulee punnita. Suurempi yksilöllinen yhteydenpito voisi sitouttaa entistä enemmän teatteriopetukseen ja havainnollistaa huoltajille harrastuksen merkitystä ja lapsen etenemistä. Toisaalta kyse on lapsen harrastuksesta ja hänen omista tavoitteistaan, joten en ole varma miten suuri rooli vanhemmalla tulisi olla harrastusta koskien.

Huoltajille voisi tarjota enemmän mahdollisuuksia tutustua oppilaitoksen toimintaan. Koronapandemia on vaikuttanut mahdollisuuteen tutustua toimintaan, joten en ole varma, olisiko tämä asia noussut esiin vastauksissa, mikäli kokoontumisia ei olisi rajoitettu. Sama koskee oppilaiden ja huoltajien toiveita, että oppilaat pääsisivät katsomaan enemmän muiden teatteriharrastajien esityksiä. Teatterikoulun kautta käydään jo katsomassa muiden oppilasryhmien sekä ammattilaisten esityksiä mahdollisuuksien mukaan, mutta esitysajat ovat usein teatterituntien ulkopuolella, mikä hankaloittaa ryhmän aikataulujen sovittamista yhteen (Sädekallio-Snellman 2021). Tätä asiaa voisi miettiä uudelleen pandemian jälkeen.

Osa oppilaista toivoi monipuolisempia harjoituksia. Loin Teatterikoulu ILMI Ö:lle heidän pyynnöstään Näyttelijäntyön harjoitteet -oppaan. Kokosin oppaan tunneilla tehdyistä harjoituksista, lämmittelyistä, metodeista ja tekniikoista sekä osittain harjoituksista, joita olen itse teatterin parissa tehnyt. Oppaassa on oma osio lähiovetusharjoitteille sekä osio digiharjoitteille etäopetusta varten. Opas on jo käytössä monipuolistamassa teatterituntien sisältöjä ja laajentamassa opettajien työkalupakkia, vaikka kaikki harjoitukset ovat varmasti heille tuttuja. Opas toimii kenties enemmän muistuttajana muistakin harjoituksista kuin mitä itse yleensä käyttää.

Opas on muokattavassa muodossa, joten ehdotan, että Teatterikoulu ILMI Ö:n opettajat jatkavat oppaan muokkaamista, laajentamista ja lisäävät sinne harjoitteita, joita en sinne vielä kirjannut ylös. Osaan harjoitteista avasin pintapuolisesti mitä harjoitus kehittää, ja tätä osiota voisi vielä laajentaa ammattilaisten silmin, jotta oppaasta on helpompi valita opettajan arvion mukaan omalle ryhmälle tarpeelliset harjoitukset.

Suosittelen Teatterikoulua luomaan menettelyohjeet haastaviin opetustilanteisiin. Menettelyohjeisiin toivottiin neuvoja, ratkaisuehdotuksia ja lähestymistapoja yleisimpiin kriisitilanteisiin ryhmässä. Menettelyohjeisiin tulisi sisällyttää mm. ohjeita siitä, miten voidaan parhaalla mahdollisella tavalla hoitaa häiriköintitilanteet sekä tilanteet, joissa toista mitätöidään epäsuorasti. Vaikka menettelyohjeet olisivat saatavilla, niiden soveltaminen voi olla haastavaa. Menettelyohjeet toisivat silti kaivattuja apuvälineitä vaikeisiin opetustilanteisiin. Menettelyohjeiden luomisessa voisi hyödyntää olemassa olevia oppaita ja neuvoja tai lopputyötään tekeviä opiskelijoita.

Koulun henkilökunnan ryhmähaastattelussa ilmeni, että opettajat tarvitsevat enemmän tukea niin erityislasten ja -nuorten integroimiseen ryhmissä kuin heidän kanssaan toimimiseen. Näihin asioihin toivottiin enemmän apua tunneilla. Opetuksen sujuvoittamiseksi esitettiin toive,

että erityislapsilla olisi harrastuksessa mukana henkilökohtaisia avustajia, kuten peruskouluopetuksessakin on. Erityislapset ovat tervetulleita ryhmiin, mutta voivat vaatia opettajalta resursseja, joita heillä ei ole ilman, että se vie resursseja muiden oppilaiden kohtaamiselta. Opettajille myös vaikeiden aiheiden käsittely tunneilla ja oppilaiden herkkävaistoinen kohtaaminen näissä tilanteissa vaatisivat enemmän tukea. Opettajat kertoivat tarvitsevansa työnohjausta.

Ryhmissä, joissa on haasteena yhteisten pelisääntöjen luominen puhelimiten käytöstä ja työrauhan ylläpitämisestä, suosittelen ryhmän kanssa yhteisen sopimuksen tekemistä. Yleinen ja toimiva käytäntö on luoda ja kirjoittaa yhdessä ryhmän kanssa pelisäännöt teatteritunneille, mielusti lukukauden alkupuolella. Jokainen allekirjoittaa säännöt. Kun on itse mukana luomassa sääntöjä, sitoutuminen niihin on vahvempaa (Honkanen 2016, 263). Sääntöjen tarkoitus on luoda oppilaille mahdollisimman antoisa kokemus, ja jos säännöt kirjoitetaan tätä silmällä pitäen, voi tuntien aikana olla helpompi muistuttaa säännöistä ja saada oppilaat käyttäytymään niiden mukaan. Säännöt on tällöin luotu yhdessä ja niihin on sitouduttu yhdessä. Samaa sääntöjen yhdessä laatimista voi soveltaa myös muihin ryhmädynaamisiin haasteisiin.

Tilaaaja toivoi vastauksia siihen, miksi noin 13-ikävuoden paikkeilla oppilaat jättävät teatteriharrastuksen. Tähän en osannut luoda kysymyksiä. Murrosiässä motiivit, kiinnostuksen kohteet ja asenteet muuttuvat johtuen hormonaalisista ja biologisista muutoksista, joten en ole varma, miten paljon 13-vuotiaiden harrastuksen lopettamistaipumukselle voidaan tehdä. Kenties tavoitteiden ja kehittymisen korostaminen 12–13-vuotiailla voisi innostaa pysymään harrastuksen parissa ja luoda halua kehittyä näyttelijänä lisää. Asian selvittämiseksi harrastuksen keskeyttäjien voitaisiin pyytää täyttämään Virvatuli-mallin lomake opintonsa keskeyttäneille, jotta pidemmällä aikavälillä syitä voitaisiin kartoittaa. Vastauksien saaminen voi toki olla haastavaa.

Kyselyistä nousi esiin pääosin positiivisia arvioita Teatterikoulu ILMI Ö:stä. Tutkimukseni tuloksista nousseita vahvuuksia voitaisiin käyttää mm. sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä sekä markkinoinnissa. Toivon, että Teatterikoulu nostaa rohkeasti esiin tutkimukseni tuloksia toiminnalleen rahoituksia hakiessaan.

9–12-vuotiaista kolmannes ei vastannut kokevansa olevansa tärkeä osa ryhmäänsä. Tämän vuoksi ryhmissä voitaisiin pyrkiä vahvistamaan ryhmän yhteenkuuluvuutta ja ryhmän eri jäsenten välisiä suhteita. Tämä on oma projektinsa ja metodien lisääminen opetukseen vaatii lisää työtä ja harkintaa koskien oppitunteja. Kysymys voi olla ainakin osittain myös yksilöllisistä

itsetunnollisista kysymyksistä. Syistä huolimatta mielestäni olisi tärkeä vahvistaa ryhmään kuulumisen tunnetta, koska ILMI Ö. haluaa tarjota myös yhteisöllisyyden kokemusta oppilailleen (Teatteri ILMI Ö. 2021). Ryhmään kuulumisen tunne tai sen puute vaikuttaa myös oppimismotivaatioon. Heikommat harrastusmotiivit vaikuttavat myös ilmapiiriin ja suoriutumiseen sekä muihin ryhmän jäseniin (Sinivuori 2002, 253).

Mikäli tavoitteellista työskentelyä halutaan tukea ja siihen kannustaa, Teatterikoulu voisi harvita enemmän keskustelua tavoitteista ja niiden tarkempaa määrittelyä yksilötasolla, koska vain noin puolet yli 13-vuotiaista vastasi keskustelewansa tavoitteista opettajan kanssa. Tämä voi mielestäni johtua myös siitä, että tavoitteita ei yleisesti pidetä niin tärkeänä syynä käydä teatterissa, koska motivaatio-osiossa muut asiat olivat tärkeämpiä oppilaille. Suorituskeskeisyyden, ja sen tuomien mahdollisten paineiden, puuttuminen saattaa myös olla täysin toivottava asia. Avoimista kommentteista ilmeni useita toiveita tarkemmista – yhdessä jopa kunnianhimoisemmista – tavoitteista. Ryhmät voisivat keskenään käydä keskustelua siitä, toivotaanko tavoitteellisempaa oppimista vai ei. Mikäli asioita on vaikea tuoda ryhmässä esille, voidaan kartoittaminen tehdä yksityisesti kirjallisena tuntien aikana.

Opettajien yhteistyötä ja vahvuuksien hyödyntämistä voisi edistää entistä enemmän luomalla lyhyitä opintokokonaisuuksia jaettavaksi muissakin kuin opettajan omassa ryhmässä tekemällä opetusvierailuja. Oppilaille voitaisiin tarjota lyhytkursseja tai pieniä opintojaksoja teatterin muista osa-alueista, etenkin ääninäyttelemisestä, koska siitä oppilaat olivat eniten kiinnostuneita. Ohjaamisesta, käsikirjoittamisesta, lavastamisesta ja valaistuksestakin voitaisiin tehdä lyhyitä pajoja, koska noin puolet kertoi haluavansa oppia näistä asioista lisää. Tämä voisi myös vastata oppilaiden toiveeseen monipuolisemmista harjoituksista. Opettajat voisivat näiden asioiden tiimoilta tuoda vahvuutensa yhteen ja luoda jotain ”extraa” ja erilaista oppilaille. Tämä on tietenkin lisäresursseja vaativa asia, mutta saattaisi olla myös virkistävä uusi opintokokonaisuus opettajille.

5.1 Johtopäätökset vertaisarvioinnista

Tein vertaisarvioinnin ja -haastattelut Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulun ja Teatterikoulu ILMI Ö:n välillä. Tässä luvussa nostan tuloksista esiin ainoastaan luomani toimintasuositukset Teatterikoulu ILMI Ö:lle.

Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoululla on saatavilla verkkosivuillaan lyhyt opinto-opas ”Parenteesi” tulevalle lukuvuodelle. Se sisältää mm. esittelyjä lukuvuoden ajalle suunnitelluista tapahtumista, teatterikoulun loma-ajoista, säännöistä ja käytänteistä. Parenteesi sisältää opettajien yhteystiedot, toimiston osoitteen ja opetustilojen osoitteet. Siinä esitellään tiedotuksen käytännöt, kuvauslupa ja sen tarpeellisuus, lukukausimaksut ja sisaralennukset sekä korona-ajan ohjeistus ja selvitys käytänteistä koronan ajalle. (Välitalo 2020.) Teatteri ILMI Ö. voisi harkita samantyyppisen opinto-oppaan luomista lukuvuoden alussa etenkin vanhemmille, jos ei julkiseksi, kuten Tikkurilassa.

Tikkurilassa on myös hyperlinkki olennaiseen lainsäädäntöön nettisivuilla ja maininta opinnoista saatavasta todistuksesta (Tikkurilan teatteri 2021), jollaiset Teatterikoulu ILMI Ö:kin voisi lisätä. Tikkurilassa on Usein kysytyt kysymykset -osio erikseen teatterikoulun asioille, kun taas ILMI Ö:llä osio on kaikille teatterin asioille. Internetsivujen Teatterikoulu-osion alle voisi luoda oman osion kysymyksille koskien Teatterikoulua tai opetusta.

Tikkurilassa ei ole heidän mukaansa taipumusta, että 13-vuotiaat murrosikään astuvat lopettavat harrastuksen. Molemmilla vertailukouluilla suoritetaan perusopintojen päättötyö 14–15-vuotiaina. Tikkurilassa se on monille oppilaille tärkeä. Rehtorin mukaan jossain vaiheessa oppilaat ymmärtävät, että sellainen on tulossa ja sen jälkeen ”pääsee syventäviin”, mikä on seuraava tavoite. Tikkurilan rehtori uskoo tämän sitouttavan varhaisnuoria. Ongelman ratkaisemiseksi Teatteri ILMI Ö. ehkä voisi korostaa enemmän päättötyön tärkeyttä ja sen osoitusta ”kypsydestä”. En tosin tiedä, mikä on nykyinen suhtautuminen päättötyöhän ja millä tavalla tätä tuodaan ilmi oppilaille, ja vaikuttaisiko tämä kriittisessä ikävaiheessa harrastuksen lopettamiseen.

Myös Tikkurilassa koettiin haasteita tilojen kanssa. Tämä kertoo mielestäni enemmän siitä, että kaupunkien ja kuntien tulisi tukea enemmän taideharrastuksia.

ILMI Ö:llä ei ole vanhempainiltoja. Tikkurilassa vanhempainillat ovat suosittuja, mutta tekemäni kyselyn mukaan huoltajilla ei ollut erityistä kiinnostusta osallistua vanhempainiltoihin ILMI Ö:llä. Mikäli olisin täsmentänyt kyselyssä, että sellainen olisi vain kerran vuodessa, ehkä useampi olisi voinut ilmaista toiveen osallistua sellaiseen. Vanhempainiltoja voitaisiin mahdollisesti järjestää heille, jotka niihin haluavat osallistua.

Molemmat koulut olivat sitä mieltä, että digitalisaation jatkuvasti kasvaessa, olisi erityisen tärkeää tukea lähikontaktiharrastuksia, kuten teatteria, entistä enemmän. Vuorovaikutus, sosiaalisuus, tunteiden käsittely, erilaisuuden kohtaaminen ja empatiakyvyn kasvu ovat tärkeitä asioita ylläpitää teknologian ottaessa jatkuvasti suuremman roolin ihmisten elämässä (Teatteri ILMI Ö. 2020).

6 TUTKIMUSPROSESSIN ARVIOINTI

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen ja monimutkainen prosessi ja sai pohtimaan asioita eri näkökulmista. Olin yllätynyt siitä, miten vaikeaa tutkimuskysymyksiä oli luoda niin, että pystyin varmistamaan, että juuri oikea asia tuli ilmi ja tarkastelun kohteeksi. Sain myös uutta näkökulmaa itseeni ja teatteriharrastukseeni tutkimalla alan kirjallisuutta. Tutkimustuloksia analysoidessani huomasin, miten mielenkiintoista tietoa ja heijastepintaa oli verrata oppilaiden ja heidän huoltajiensa antamia vastauksia. Tämä olisi täysin uusi tutkimusalue, joka ei tällä kertaa liity ILMI Ö:n kehittämiseen.

Opinnäytetyön alussa olin harkinnut lisääväni tutkimukseeni oppilashaastatteluja, mutta koska koronapandemia pakotti siirtymään etäopetukseen, en kokenut, että haastattelut ja oppilaiden muistikuvat teatteritaiteen lähiopetuksesta heijastaisivat todellisuutta. Etäopetus herätti oppilaisissa osittain negatiivisia tunteita verrattuna lähiopetukseen, enkä halunnut, että nämä asiat värittäisivät haastatteluita, joten selkeyttävät oppilashaastattelut eivät tulleet kyseeseen tässä tilanteessa. Kyselytutkimukset olivat laajoja, joten käsiteltävää aineistoa oli muutenkin runsaasti.

Mietityttämään jäi, oliko etäopetuskerran poissaolijoilla (40 %) jokin yhteinen nimittäjä, joka olisi muuttanut tuloksia, mikäli poissaolijat olisivat täyttäneet kyselyn. Poissaolo johtui eri oppilailla eri syistä, eikä siis välttämättä siitä, että käsitys teatteriopinnoista olisi negatiivisempi kuin paikallaolijoilla. Usein poissaolo etäopetuksessa johtui siitä, että monet oppilaat eivät jaksaneet etäkoulun lisäksi vielä harrastaakin internetin välityksellä.

Olin ILMI Ö:llä harjoittelussa useamman kuukauden ja havainnoin ryhmiä ja niiden jäseniä. Käsitykseni on, että oppilaat viihtyvät pääosin hyvin ryhmissään ja harrastaminen on heidän mielestään mukavaa. Vapaaehtoisuuteen perustuvassa opiskelussa oppilas ei yleensä jatka harrastusta, jossa hän ei viihdy. Sisäiseen motivaatioon perustuvalle opiskelulle asetetaan yleisesti myös suurempia vaatimuksia ja odotuksia koskien sisältöä ja opetusjärjestelyjä. (Peltonen & Ruohotie 1992, 20.) Nämä asiat vahvistavat mielestäni saamieni positiivisten tulosten luotettavuutta ja siksi arvioin, että poissaolevien oppilaiden vastaukset eivät olisi suuresti muuttaneet tuloksia.

Kyselyitä luodessani olisin voinut nojata vähemmän asiantuntijoihin siinä mielessä, että otin Virvatuli-mallista paljon vaikutteita. Jälkeen päin tarkasteltuna omat arvioni olisivat voineet

olla parempia lähtökohtia joissain tapauksissa, kuin aluksi ajattelin. Olen kuitenkin iloinen mallin tuomasta avusta. Virvatuli-mallin mukaiset opettajien ja rehtorin kyselyt olivat erinomaisia.

Tuloksia analysoidessani arvelin, että nuoremmille oppilaille käsite 'tarpeisto' ei ollut välttämättä tuttu ja heidän vastauksensa tarpeistoa koskien eivät siis välttämättä olleet luotettavia. Sen sijaan, esimerkiksi puvusto oli luullakseni ymmärrettävä käsite.

Tuloksia miettiessäni oivalsin myös, että vaihtoehdot '3=en eri enkä samaa mieltä' ja 'en osaa sanoa' eivät välttämättä olleet helposti toisistaan erillisiksi vaihtoehdoiksi hahmotettavia huolimatta niiden sijainnista mielipidejanalla. Halusin lisätä 'en osaa sanoa' -vaihtoehdon, mikäli vastaajalla ei ollut mielipidettä asiasta, mutta tämän voi sekoittaa 'en eri enkä samaa mieltä' -vastaukseen. Jälkeenpäin ajateltuna, ainakin nuorempien oppilaiden kyselystä 'en osaa sanoa' -vaihtoehdon olisi voinut jättää pois, koska heillä etenkin uskon helpommin noiden kahden sekoittuvan. Ennen kyselyn täyttämistä olisin voinut selventää, mikä ero näillä kahdella vaihtoehdolla oli.

Webropol-työkalu ei sallinut luoda tilaa mielipidejanan ja 'en osaa sanoa' -vaihtoehdon välille, mikä olisi helpottanut sen hahmottamista, että viimeinen vastausvaihtoehto ei kuulunut itse mielipidejanaan. 'En osaa sanoa' -vaihtoehdon lisääminen vaikeutti huomattavasti Webropol-analyysityökalun käyttöä. En tullut huomioineeksi tätä kyselyitä luodessani. 'En osaa sanoa' -vaihtoehdon mukana olo teki valmiiksi lasketut keskiarvot ja kaaviot sellaisinaan epäkelvoiksi, mikä hidasti merkittävästi tulosten analysointia. Kyseisen vaihtoehdon lisäämisestä oli mielestäni enemmän haittaa kuin hyötyä.

Lasten ja nuorten itsereflektiokyky ei ole vielä täysin kehittynyt, joten osittain jäi arvailujen varaan, miten hyvin he ymmärsivät, mitä kysymyksillä haetaan ja kuinka paljon valintoja tehtiin vain siksi, että ne olivat saatavissa. Koska otos oli melko suuri, uskon tulosten pääpiirteittäin heijastavan todellisuutta. Huoltajien kyselyn kohdassa "Mitä uskot lapsesi saavan harrastuksesta" eniten valintoja saivat ensimmäisinä olleet vaihtoehdot, mikä herätti minut pohtimaan tätä kysymystä. Ensimmäiset vaihtoehdot olivat myös erittäin olennaisia harrastuksessa. Valinnat saattoivat johtua yksinkertaisesti myös tästä.

Kyselyt olivat melko pitkiä. Kyselyn olisi voinut jakaa nuoremmille oppilaille kahtia, jotta vastaamiseen väsyminen olisi mahdollisesti vaikuttanut tuloksiin vähemmän. Ensimmäinen osa olisi voitu täyttää tunnin alussa ja toinen osa tunnin lopussa. Pitkästyminen itsessään voi vaikuttaa vastausten laatuun. Vastausajat vaihtelivat, joten tämäkin olisi pitänyt ottaa huomioon.

Olisi ollut hyvä etukäteen sopia opettajan kanssa, että nopeat vastaajat pääsevät tekemään jotain harjoitusta sillä aikaa, kun muut vielä täyttävät kyselyä.

Tilaja toivoi oppilaiden huoltajien mielipidettä siitä, toivoisivatko he kurseja suoritettavan nopeampaan tahtiin harrastajateatterimaisesti kokoontumalla vähintään kaksi kertaa viikossa. Ongelmaksi muodostui, että en huomannut huoltajakyselyssä eritellä tätä kysymystä koskemaan vain yli 13-vuotiaiden oppilaiden huoltajia, kuten oli alun perin tarkoitus. Vastauksia tähän kysymykseen ei voida siis pitää luotettavina.

On ymmärrettävää, että nuorempien oppilaiden huoltajat eivät halua kahta kertaa viikossa kuljettaa lastaan teatteriin ja sieltä pois, eikä harrastajateatterimainen toiminta ole olennaistakaan niin nuorille. 48 % vastanneista huoltajista oli 8–12-vuotiaiden oppilaiden huoltajia. Vanhemmat oppilaat sen sijaan kulkevat usein omin neuvoin julkisilla kulkuvälineillä harjoituksiin, eikä tämä vaikuttaisi yhtä paljon huoltajien aikatauluihin. Tämän vuoksi uskon, että vastausprosentti harrastuskertojen määrään viikossa olisi voinut olla erilainen, mikäli olisin huomannut erotella kysymyksen koskemaan ainoastaan yli 13-vuotiaita oppilaita.

Mielestäni itse kyselyn teettäminen huoltajille loi myönteistä mielikuvaa Teatterikoulusta. Yksi huoltaja mainitsikin tämän avoimissa kommentteissa positiivisena asiana. Huomasin myös itse kyselyä laatiessani, miten vastausten pyytäminen laajasti eri osa-alueista ilmaisi huoltajille oppilaitoksen olevan kiinnostunut heidän kokemuksestaan ja laadukkaamman teatteritoiminnan tarjoamisesta. Kyselyyn vastaaminen saattoi myös selvittää oppilaille heidän omaa suhdettaan harrastuksensa sekä siitä saataviin asioihin.

Henkilökunnan keskuudessa kyselyn tulosten käsittely loi myönteisiä vaikutuksia. Tuloksia esitellessäni nousi keskustelua opetuksesta ja innostusta tarttua kehittämiskohteisiin. Erityisen hyvä asia oli, että kiusaamista ei Teatterikoulu ILMI Ö:llä esiintynyt juuri lainkaan. Saatu tieto ei pääosin yllättänyt ILMI Ö:tä esitellessäni heille tuloksia. Koko työyhteisölle oli hienoa saada tilastollista tietoa siitä, miten merkittävää nimenomaan heidän oma työnsä on kasvavien lasten ja nuorten kannalta, sekä miten suuri positiivinen vaikutus kokonaisuutena Teatterikoulu ILMI Ö:llä on. Kyselyjen tulokset paransivat mielestäni työyhteisön yhteishenkeä ja toivat tervetulleeseen iloisen hetken koronapandemian vaikean ajan keskelle. Pandemian aika on tuonut useita haasteita ja vaikeuksia myös Teatterikoulu ILMI Ö:lle.

7 POHDINTAA

Kehittämistyöni Teatterikoulu ILMI Ö:llä oli mielestäni kokonaisuutena onnistunut ja he kuvailivatkin kehittämistutkimustani ”kullanarvoiseksi”. Tutkimusprosessi toteutui hyvin huolimatta pandemian aiheuttamista haasteista. Tein kattavan arvioinnin huomioiden kaikkien sidosryhmien näkemykset. Tutkimukseni täytti myös lainmukaisia velvoitteita koskien oppilaitoksen arviointia.

Tutkimus kattoi mielestäni olennaiset Teatterikoulun toiminnan eri osa-alueet, kuten oli toiveena. Kyselytutkimus ja vertaisarviointi metodeina toimivat hyvin; kyselytutkimus mahdollisti laajan otoksen ja vertailu tuoreen näkökulman.

Toimeksiantaja sai vastauksia useisiin heitä mietityttäneisiin kysymyksiin. Tuloksia saimme enemmän, kuin tässä opinnäytetyössä oli mielekästä avata. Teatterikoulu ILMI Ö:llä on nyt tutkimukseni vuoksi selkeät kehittämissuunnat, joita voidaan alkaa toteuttaa pandemia rajoitusten väistyttyä. Verratessani tuloksia Teatterikoulu ILMI Ö:n opetussuunnitelmaan, huomasin opetuksen sisältöjen, tavoitteiden ja arvojen heijastuvan melko hyvin todellisuuteen.

Tutkimukseni auttaa tarjoamaan oppilaille entistä parempaa opetusta. Sanoittaminen, kuten että kolmasosa nuoremmista ei kokenut olevansa tärkeä osa ryhmäänsä, selkiyttää joitain oppituntien haasteita ja antaa varmasti mietintöjä siitä, miten tätä voidaan yksilö- ja ryhmätasolla parantaa. Myös huoltajat saavat jatkossa enemmän toivomaansa informaatiota, mikäli suositukseni toimeenpannaan. He voivat olla entistäkin luottavaisimmin mielin, että harrastus on lapsille tärkeä, ja että opetus on laadukasta ja kehittäminen jatkuvaa. Päivitetty opetussuunnitelma voidaan nyt julkaista ja verkkosivuja tehdä entistä informatiivisemmiksi.

Toivon työni havainnollistavan myös muille taideoppilaitoksille ulkopuolisen arvioinnin merkitystä ja sitä, miten tärkeitä asioita ja uusia ideoita perusteellisesti tutkimalla voidaan löytää. Voi olla, että aineistoani tulkitsemalla joku toinen voisi löytää sieltä lisää kehittämiskohteita ja saada ideoita uusiin ILMI Ö:n projekteihin. Tutkimukseni tulokset jäävät ILMI Ö:lle pohdittaviksi. Toivon Teatteri ILMI Ö:n ottavan opiksi tekemistäni virheistä ja matkallani oppimistani asioista, mikäli kyselyitäni käytetään tulevaisuudessa pohjana uusille arvioinneille.

Työni tulokset vahvistavat jo tunnettuja taidekasvatuksen ja taiteen vaikutuksia kasvuun ja kehitykseen.

LÄHTEET

- Anttila, Eeva 2011. Taiteen tieto ja kohtaamisen pedagogiikka. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 151–173. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Bresler, Liora 2011. Epilogi: Taiteen vitaalisuus ja pedagoginen voima. Suom. Eeva Anttila. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 175–179. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Efland, Arthur 2002. Art and cognition. Integrating the visual arts in the curriculum. University. New York: Teachers College Press & the National Art Education Association. http://adlitteramjournal.com/wp-content/uploads/2017/12/Ad-Litteram-Journal_December-2018_Art-and-Cognition-Integrating-the-Visual-Arts-in-the-Curriculum-.pdf
- Heikkinen, Hannu 2002. Draaman maailmat oppimisalueina. Draamakasvatuksen vakava leikkillisuus. Kasvatustieteiden tiedekunta, Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 2.2.2021. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24952/9789513940065.pdf>
- Hetland, Lois & Winner, Ellen 2007. Art for our sake. School arts classes matter more than ever - but not for the reasons you think. The Boston Globe. Globe News Paper company. Viitattu 25.2.2021. http://archive.boston.com/news/globe/ideas/articles/2007/09/02/art_for_our_sake/
- Honkanen, Henry 2016. Vaikuttamisen psykologia. Mielen muuttamisen tiede ja taito. Influ Era-julkaisut. Helsinki: Arena Innovation Oy
- Juntunen, Marja-Leena 2011. Liike, rytmi ja musiikki: Jaques-Dalcrozen pedagogista perintöä jäljittämässä. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 57–73. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kalrsson, Henry 2020. Mielenterveys koetuksella. Koronan vaikutukset näkyvät vielä pitkään. Artikkelit. Viitattu 14.4.2021. <https://www.tevafinland.fi/ajankohtaista/mielenterveys-koetuksella-koronan-vaikutukset-nakyvat-viela-pitkaan/>
- Koivisto-Nieminen, Jaana & Holopainen, Kaisa 2019. Virvatuli-malli. Itsearviointiopas taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille. Taiteen perusopetusliitto TPO ry.
- Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633
- Lapin yliopisto 2010. Johdanto. Teoksessa Mirja Hiltunen & Maria Huhmarniemi (toim.) Rälläkkä ja sivellin. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja Sarja C. Katsauksia ja puheenvuoroja 33. Rovaniemi: Lapin yliopisto, 7–14. Viitattu 12.4.2021.

- Löytönen, Teija & Sava, Inkeri 2011. Taidepedagogiikka tarinoiden ja tunteiden tulkkina. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 95–119. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Mieli Suomen mielenterveysseura ry 2021. Artikkel. Suomalaisten mielenterveys ei ole kohentunut fyysisen terveyden tahtiin. Viitattu 14.4.2021. <https://mieli.fi/fi/yhteiskunta/suomalaisten-mielenterveys-ei-ole-kohentunut-fyysisen-terveyden-tahtiin>
- Opetushallitus 2021. Koulutus ja tutkinnot. Taiteen perusopetus. Viitattu 4.4.2021. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/taiteen-perusopetus>
- Opetushallitus 2021. Koulutus ja tutkinnot. Taiteen perusopetus. Opetuksen järjestäminen. Viitattu 5.4.2021. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetuksen-jarjestaminen>
- Opetushallitus 2021. Koulutus ja tutkinnot. Taiteen perusopetus. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Viitattu 4.4.2021. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/taiteen-perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>
- Opetushallitus 2017. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017. Määräykset ja ohjeet 2017:12a. Helsinki: Opetushallitus https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_taitteen_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf
- Peltonen, Matti & Ruohotie, Pekka 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Keuruu: Otavan painolaitokset
- Pylkkänen, Liisa 2020. Puhelinhaastattelu 5.10.
- Räsänen, Marjo 2011. Taiteet kognition ja kulttuurin kentällä. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 121–149. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Saastamoinen, Riku 2011. Prologi: Virhe taidepedagogiikan tehtävänä. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 13–15. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Sinivuori, Timo 2002. Teatteriharrastuksen merkitys. Teatteriharrastusmotiivit ja taiteellinen oppiminen teatteriesityksen valmistusprosessissa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Väitöskirja. Viitattu 14.3.2021. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67202/951-44-5336-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Sädekallio-Snellman, Outi 2021. Tekstiviesti.
- Taiteen perusopetusliitto TPO 2019. Itsearviointiopas Virvatuli. Viitattu 19.4.2021. <https://art-sedu.fi/oppilaitoksille/itsearviointiopas-virvatuli/>
- Taiteen perusopetusliitto 2020. Kysely noin 9–12-vuotiaille/Teatteritaide. Lomake. Viitattu 13.11.2020. https://docs.google.com/document/d/1qZjs6jGSwzgGzoX7zMU__6BUpeEzvtF/edit
- Teatteri ILMI Ö. 2020. Haastattelu. 22.12.2020.

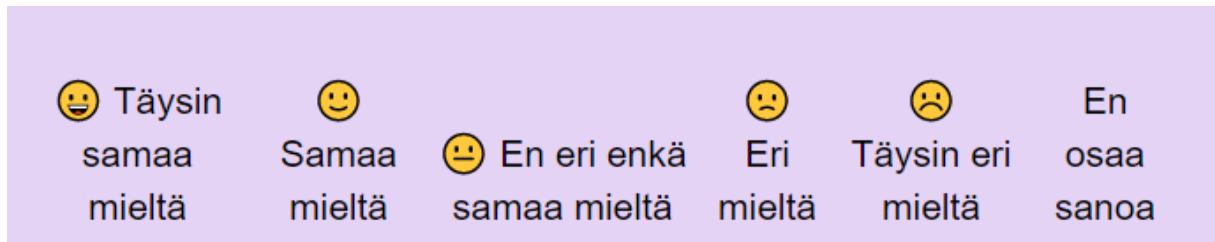
- Teatteri ILMIO. 2021. Mitä teatteritaiteen perusopetus on? Viitattu 16.2.2021. <https://www.teatteri-ilmio.fi/teatteritaiteen-perusopetus/>
- Teatteri ILMIO. 2021. Teatteri ILMIO. Viitattu 8.2.2021. <https://www.teatteri-ilmio.fi/ilmio/>
- Teatteri ILMIO 2018. Teatteri ILMIO:n Teatterikoulun laajan oppimäärän opetussuunnitelma.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Nuorten mielenterveyshäiriöt. Viitattu 14.4.2021. <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot>
- Therapeia säätiö 2021. Usein kysytyjä kysymyksiä psykoterapianeuvonnassa. Viitattu 25.4.2021. https://www.therapeia-saatio.fi/psykoterapianeuvonta_ja_psykoter/usein_kysytyt_kysymykset/
- Tikkurilan teatteri 2021. Opinnot. Viitattu 16.3.2021. <http://www.tikkurilanteatteri.fi/index.php/opinnot/>
- Tikkurilan teatteri 2021. Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu. Viitattu 16.3.2021. <http://www.tikkurilanteatteri.fi/index.php/taiteen-perusopetus/>
- Varo, Juha 2011. Taidepedagogiikan käytäntö, tiedonala ja tieteenala. Lyhyt katsaus lyhyen historian juoneen. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 17–33. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Väkevä, Lauri & Westerlund, Heidi 2011. Kasvatuksen taide ja kasvatus taiteeseen. Taiteen yleinen ja erityinen pedagoginen merkitys John Deweyn filosofian näkökulmasta. Teoksessa Eeva Anttila (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy, 35–55. Viitattu 10.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45263/TeaK_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Välitalo, Carita 2021. Haastattelu 3.3.2021.
- Välitalo, Carita 2020. Parenteesi. Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulun opinto-opas 2020–2021. Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu. Viitattu 16.3.2021. http://www.tikkurilanteatteri.fi/tt_tiedostot/Parenteesi_2020-2021.pdf

LIITTEET

Huomio: Kyselyiden ulkoasu oli Webropol-pohjalla erilainen.

Kysely 9–12-vuotiaat

Alla oleva asteikko oli jokaisessa kohdassa, jossa mainitsen 'Asteikko'.

Tervetuloa vastaamaan Teatterikoulu ILMI Ö:n kyselyyn. Kysely on anonymi eli sinua ei voida tunnistaa vastauksista. Vastaa kysymyksiin omien näkemystesi mukaan. Voit tarvitessasi pyytää täyttämiseen apua aikuiselta, jos et esimerkiksi ymmärrä, mitä kysymyksessä tarkoitetaan.

1. Olen taiteen perusopetuksessa tasolla

1–4

5–7

En osaa sanoa

Motivaatio eli mikä on sinulle tärkeää

Seuraavaksi on lista väittämiä. Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto.

2. Minulle teatterin harrastamisessa on tärkeää

Asteikko

1. että on mukavaa	6. uusien kokemusten ja elämysten saaminen
2. uuden oppiminen ja taitojen karttuminen	7. uuden luominen
3. kavereiden tapaaminen	8. päästä esiintymään
4. yhdessä ryhmän kanssa toimiminen	9. onnistumisen kokemukset
5. mielikuvituksen kehittyminen	8. muut asiat, mitkä? <i>Avoin kenttä</i>

3. Olen saanut teatteriharrastuksesta lisää

Monivalinta-kysymys (Voita valita useamman vaihtoehdon.)

ilmaisutaitoa	luovuutta	uusia ideoita
samanhenkisiä kavereita	mielikuvitusta	itsevarmuutta
rohkeutta	taitoja toimia muiden kanssa	esiintymistaitoa
iloa		muuta, mitä? <i>Avoim kenttä</i>
itsenäisyyttä	keskittymiskykyä	

4. Teatterin harrastaminen on saanut minut kiinnostumaan taiteesta laajemminkin.

Asteikko

5. Nautin esiintymisestä.

Asteikko

6. Millä mielellä saavut teatteriharjoituksiin?

Asteikon emoji

Erittäin innoissani	Vastentahtoisesti
Innoissani	Erittäin vastentahtoisesti
Neutraalina	

7. Miten viihdyt teatteriharjoituksissa?

Asteikon emoji

Erittäin hyvin	Huonosti
Hyvin	Erittäin huonosti
En hyvin enkä huonosti	

8. Millä mielellä lähdet harjoituksista?

Asteikon emoji

Melkein aina tyytyväisenä	Usein pettyneenä
Usein tyytyväisenä	Melkein aina pettyneenä
En tyytyväisenä tai tyytymättömänä	

Teatteritunnit

9. Ovatko teatteritunnit sopivan pituisia?

Kyllä

Ei

10. Toivoisin, että tunnit olisivat

Pidempää

Lyhyempiä

11. Väittämiä. Valitse mielipidettäsi lähinnä oleva vaihtoehto.

Asteikko

Opetus kiinnostaa minua.

Saan käyttää omia ideoitani harjoituksissa.

12. Missä teatterin harrastuspaikkasi sijaitsee?

Hertsu

Iso Roobertinkatu

Teatterimuseo

Vuotalo

13. Valitse parhaiten mielipidettäsi kuvaava vaihtoehto.

Asteikko

Harrastuspaikan sijainti on hyvä.

Puvusto on hyvä ja riittävä.

Opetustilat ovat toimivia.

Opetuksessa käytetyt välineet ovat hyvässä kunnossa.

Opetustilat ovat viihtyisiä.

Opetuksessa käytetyt välineet ovat turvallisia.

Opetustilat ovat turvallisia.

Tarpeisto on hyvä ja riittävä.

14. Onko sinulle opetettu, miten teatterivälineet eli rekvisiitta, kuten äänet, valot ja puvusto, pidetään kunnossa?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

15. Miten parantaisit opetustiloja tai käytettäviä tarvikkeita?

Avoin kenttä

Opettaja

16. Valitse mielipidettäsi kuvaava vaihtoehto.

Asteikko

Opettaja

osaa opettamansa asiat hyvin	pitää yllä työrauhan
selittää asiat ymmärrettävästi	ottaa minut huomioon
on innostava	kohtelee kaikkia oppilaita tasapuolisesti
rohkaisee kokeiluihin	

17. Minulle annetut tehtävät tai harjoitukset ovat

Asteikko

1. kiinnostavia	2. monipuolisia	3. sopivan haastavia
-----------------	-----------------	----------------------

18. Opettajan antama arviointi ja palaute

Asteikko

Opettaja kehuu, kun suoriudun hyvin.

Saan opettajalta tarpeeksi palautetta edistymisestäni.

19. Opettajan antama palaute on mielestäni

Asteikko

1. Kannustavaa	2. Oikeudenmukaista/rei- lua	3. Monipuolista
----------------	---------------------------------	-----------------

20. Oletko kokenut syrjintää tai epätasa-arvoista kohtelua opettajalta?

Kyllä

Ei

21. Minkälaista syrjintää tai epätasa-arvoista kohtelua olet kokenut opettajalta?

22. Olen tyytyväinen opetukseen.

Asteikko

Ilmapiiri

23. Teatterikoulussa minut hyväksytään sellaisena kuin olen.

Asteikko

24. Opiskeluilmapiiri on

Monivalinta (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

inspiroiva	avoin	muunlainen, millainen?
kannustava	rento	<i>Avoim kenttä</i>

25. Minä ryhmässä

Asteikko

Viihdyn ryhmässäni.	Koen olevani tärkeä osa ryhmääni.	Tuen muita oppilaita harjoituksissa.
---------------------	-----------------------------------	--------------------------------------

Kiusaaminen

Kiusaamisella tarkoitetaan tässä sitä, kun toinen oppilas tai ryhmä oppilaita sanoo tai tekee epämiellyttäviä asioita jollekin oppilaalle tai kiusoittelee toistuvasti tavalla, josta hän ei pidä. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi suunnilleen saman vahvuista oppilasta riitelee.

26. Onko sinua kiusattu teatteriopetuksessa tämän lukukauden aikana?

Kyllä

Ei

27. Miten ja kuinka usein sinua on kiusattu teatteriopetuksessa?

Avoim kenttä

28. Oletko nähnyt jonkun muun olleen kiusaamisen kohteena teatteriopetuksessa tämän lukukauden aikana?

Kyllä

Ei

29. Kuinka usein olet nähnyt kiusaamista ja millaista se on ollut?

Avoim kenttä

30. Kerroitko kiusaamisesta opettajalle?

Kyllä

Ei

31. Puuttuvatko opettajat kiusaamiseen ripeästi?

Kyllä

Ei

32. Oletko itse kiusannut muita?

Kyllä

En

33. Olen tukenut Teatterissa muita, joita on kiusattu.

Asteikko

34. Jos haluat, että Teatterikoulu ottaa sinuun myöhemmin yhteyttä koskien kiusaamista, kirjoita tähän nimesi. Nimeäsi ei yhdistetä tämän kyselyn muihin vastauksiin.

Avoin kenttä

Jos näet tai koet kiusaamista jatkossa, kerrothan siitä heti opettajalle.

Opetus

35. Valitse vaihtoehto, joka on lähinnä omaa mielipidettäsi.

Asteikko

Opetuksen ajankohta on sopiva.

Käymme katsomassa muiden näytöksiä tarpeeksi.

Ryhmäni koko on sopiva.

Saan onnistumisen kokemuksia tunneilla.

Esityksiä järjestetään tarpeeksi.

36. Millaisia muutoksia olet kokenut teatteriryhmässäsi?

Monivalinta (Voita valita useamman vaihtoehdon.)

Opettajan vaihtuminen (ei sijaisuudet)

Uusien oppilaiden mukaantulo

Ryhmän vaihtaminen

Ryhmässäni ei ole ollut muutoksia

37. Opettajan vaihtuminen on ollut minulle

Asteikon emoji

Todella helppo asia

Vaikeaa

Helppo asia

Todella vaikeaa

Ei helppoa eikä vaikeaa

38. Miten opettajan vaihtuminen on mielestäsi vaikuttanut sinuun ja teatterin opiskeluun? Kuvaa omin sanoin.

Avoin kenttä

39. Ryhmän vaihtaminen on ollut minulle

Todella helppo asia

Vaikeaa

Helppo asia

Todella vaikeaa

Ei helppoa eikä vaikeaa

40. Miten ryhmän vaihtaminen on mielestäsi vaikuttanut sinuun ja teatterin opiskeluun? Kuvaa omin sanoin.

Avoin kenttä

41. Uusien oppilaiden mukaantulo on ollut

Monivalinta (Voita valita useamman vaihtoehdon.)

Mukavaa

Haastavaa

En osaa sanoa

42. Mitkä muut teatterin osa-alueet kiinnostaisivat sinua? Mistä haluat oppia lisää?

näyttämön valaistus

puvustus

ääninäytteleminen

äänitekniikka

nukketeatteri

ohjaaminen

käsikirjoittaminen

lavastaminen

muu, mikä? *Avoin kenttä*

43. Miten opetusta voisi tehdä vielä paremmaksi tai mukavammaksi?

Avoin kenttä

Teatterikoulu**44. Tiedän kuka on oppilaitoksen rehtori.**

Kyllä

En

45. Mielestäni oppilaiden mielipiteet otetaan tarpeeksi huomioon Teatterikoulun asioissa.

Asteikko

46. Haluaisin vaikuttaa Teatterikoulun toiminnassa enemmän:

Monivalinta (Voita valita useamman vaihtoehdon.)

siihen, mitä saa opiskella

tiloihin

sääntöihin

47. Haluaisin vaikuttaa Teatterikoulun toimintaan:

Monivalinta (Voita valita useamman vaihtoehdon.)

Vastaamalla kyselyihin

Kertomalla mielipiteeni opettajalle suoraan

Vapaa palaute

48. Mitkä asiat Teatterikoulussa ovat mielestäsi hyvin ja toimivia? Mikä on Teatterikoulun paras ominaisuus?

Avoim kenttä

49. Mitä asioita Teatterikoulussa tulisi mielestäsi parantaa? Voit ehdottaa myös, että miten.

Avoim kenttä

50. Jos haluat keskustella jostakin asiasta, joka vaivaa sinua Teatterikoulussa, voit kirjoittaa tähän nimesi sekä sen, mikä asia häiritsee sinua. Teatterikoulu on sinuun myöhemmin yhteydessä asiasta.

Avoim kenttä

Kiitos vastauksistasi! :)

Kysely yli 13-vuotiaille oppilaille

Tervetuloa Teatterikoulu ILMI Ö:n kehittämiskyselyyn!

Vastaa kysymyksiin omien näkemystesi mukaan. Voit pyytää apua, jos et ymmärrä kysymystä.

Väittämässä numeroiden vieressä on ympyrä, jonka sisällä on i-kirjain. Näistä näet, mitä kukin numero tarkoittaa.

5 = täysin samaa mieltä

3 = en eri enkä samaa mieltä

1 = täysin erimieltä

4 = samaa mieltä

2 = eri mieltä

En osaa sanoa

1. Olen opiskellut Teatterikoulussa

alle vuoden	4 vuotta	8 vuotta
1 vuotta	5 vuotta	9 vuotta
2 vuotta	6 vuotta	10 vuotta
3 vuotta	7 vuotta	

2. Olen teatteritaiteessa tasolla

1–4	5–7	Syventävissä opinnoissa
-----	-----	-------------------------

Motivaatio eli mikä on sinulle tärkeää

Seuraavaksi on lista väittämiä. Rastita mielestäsi sopivin numerovaihtoehto.

3. Minulle teatterin harrastamisessa on tärkeää

että on mukavaa ja hauskaa	mielikuvituksen kehittyminen
uuden oppiminen ja tuleminen taitavaksi	uusien kokemusten ja elämysten saaminen
kavereiden tapaaminen	uuden luominen
yhdessä ryhmän kanssa toimiminen	päästä esiintymään
ilmaisutaitoni kehittyminen	harrastuksen tuomat haasteet
yhteistyötaitojeni kehittyminen	onnistumisen kokemukset
itsetuntoni paraneminen	muu, mikä? <i>Avoin kenttä</i>
päättötodistuksen saaminen	

4. Olen saanut teatteriharrastuksesta lisää:

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

ilmaisutaitoa	oma-aloitteisuutta	luovuutta
esiintymistaitoja	onnistumisen kokemuksia	mielikuvitusta
itsetuntemusta	oppimisen iloa	yhteistyötaitoja
inspiraatiota	motivaatiota kehittää itseäni	tunnetaitoja (empatia jne.)
samanhenkisiä kavereita	kykyä pitkäjänteiseen	vuorovaikutustaitoja
rohkeutta	työskentelyyn	johtamistaitoja
iloa	kykyä tavoitteelliseen	keskittymiskykyä
elämyksiä	työskentelyyn	uusia ideoita
hyvinvointia	itsenäisyyttä	ongelmanratkaisutaitoja
itseluottamusta		itsevarmuutta

eri maiden teatterin tuntemusta
suomalaisen teatterin tuntemusta

halua harrastaa teatteria myös teatteriopin päätyttyä

halua tehdä teatteria/esiintymistä ammatikseni
Muuta, mitä? *Avoin kenttä*

Seuraavaksi on lista väittämiä. Rastita mielestäsi sopivin numerovaihtoehto.

5. Teatteriopin vaikutus muuhun elämään

Teatterin harrastaminen on saanut minut kiinnostumaan taiteesta laajemminkin.

Olen käyttänyt teatteriopinnoissa oppimaani hyväksi myös muissa tilanteissa.

6. Luovuus

Haluan kokeilla uusia asioita teatterissa.

Uskallan tuoda tunneilla esiin omia ajatuksiani ja ideoitani.

Olen saanut tunneilla oivalluksia ja uusia ideoita.

Saan käyttää omia ideoitani harjoituksissa.

Uskallan tuoda tunneilla esiin omia ajatuksiani ja ideoitani.

Olen saanut tunneilla oivalluksia ja uusia ideoita.

Saan käyttää omia ideoitani harjoituksissa.

7. Millä mielellä saavut teatteriharjoituksiin?

Emoji-asteikko

Erittäin innoissani

Innoissani

Neutraalina

Vastentahtoisesti

Erittäin vastentahtoisesti

8. Miten viihdyt teatteriharjoituksissa?

Emoji-asteikko

Erittäin hyvin

Hyvin

En hyvin enkä huonosti

Huonosti

Erittäin huonosti

9. Millä mielellä lähdet harjoituksista?

Emoji-asteikko

Tunnen itseni melkein aina tyytyväiseksi

Usein olen tyytyväinen

Neutraalina

Olen usein pettynyt

Olen melkein aina pettynyt

10. Kerro kaksi mukavinta asiaa teatterin opiskelussa.*Avoin kenttä***11. Mikä teatterin opiskelussa on ikävintä?**

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

Aika ei riitä

Opetuksen sisältö ei kiinnosta minua

Opiskeleminen tulee kalliiksi

Ei mikään

Ei ole kaveria, jonka kanssa kävisi

Muu, mikä? *Avoin kenttä*

Kulkeminen on hankalaa

12. Avoin palaute: Mikä kannustaa sinua jatkamaan? Miten opintoja voisi kehittää vielä mukavammaksi?*Avoin kenttä***Teatteritunnit****13. Ovatko teatteritunnit sopivan pituisia?**

Kyllä

Ei

14. Toivoisin, että tunnit olisivat

Pidempiä

Lyhyempiä

Väittämiä. Valitse mielipidettäsi lähinnä oleva numero.

15. Suhtautuminen opiskeluun

Saan onnistumisen iloa suorituksistani teatteriopinnoissa.

Nautin esiintymistilanteista.

Opetus kiinnostaa minua

Opetustilat**16. Paikka, jossa käyn harrastamassa teatteria**

Hertsi

Iso Roobertinkatu

Teatterimuseo

Vuotalo

17. Valitse parhaiten mielipidettäsi kuvaava numero.

Harrastuspaikan sijainti on hyvä.

Puvusto on hyvä ja riittävä.

Opetustila on toimiva.

Opetuksessa käytetyt välineet ovat hyvässä kunnossa.

Opetustila on sopivan kokoinen.

Opetuksessa käytetyt välineet ovat turvallisia.

Opetustila on viihtyisä.

Opetustila on turvallinen.

Käytössä on riittävästi teatteri- ja näyttämötekniikan kalustoa.

Tarpeisto on hyvä ja tarkoituksenmukainen.

18. Onko sinulle opetettu, miten teatterivälineet, kuten rekvisiitta, äänet, valot ja puvusto, pidetään kunnossa?

Kyllä

Ei

19. Miten parantaisit opetustiloja tai käytettäviä tarvikkeita?

Avoin kenttä

Opettaja

20. Valitse mielipidettäsi kuvaava numero.

Opettaja

osaa opettamansa asiat hyvin

on innostava

pitää yllä työrauhan

kannustaa luovuuteen

kuuntelee

selittää asiat ymmärrettävästi

rohkaisee kokeiluihin

huomioi oppilaat yksilöinä

on johdonmukainen

käyttää opetusajan hyvin

kohtelee kaikkia oppilaita tasapuolisesti

21. Minulle annetut tehtävät tai harjoitukset ovat

kiinnostavia

monipuolisia

sopivan haastavia

22. Tavoitteet

Saan opettajalta tarpeeksi tietoa opetuksen tavoitteista.

Voin vaikuttaa omien opintojeni sisältöön.

Voin määritellä omia tavoitteita opinnoilleni.

Keskustelen tavoitteiden toteutumisesta opettajan kanssa.

23. Opettajan antama arviointi ja palaute

Opettaja kehuu, kun suoriudun hyvin.

Saan opettajalta tarpeeksi palautetta edistymisestääni.

24. Opettajan antama palaute edistymisestääni on mielestäni

Kannustavaa

Oikeudenmukaista

Monipuolista

25. Mielestäni on tarpeellista saada palautetta

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

toisilta oppilailta

yleisöltä

26. Oletko kokenut syrjintää tai epätasa-arvoista kohtelua opettajilta?

Kyllä

Ei

27. Minkälaista syrjintää tai epätasa-arvoista kohtelua olet kokenut opettajalta?

Avoim kenttä

28. Olen tyytyväinen saamaani opetukseen.**29. Toivotko jotain enemmän tai vähemmän opetukseen? Mitä kehitettävää opetuksessa mielestäsi on?**

Avoim kenttä

Ilmapiiri**30. Teatterikoulussa minut hyväksytään sellaisena kuin olen.****31. Opiskeluilmapiiri on**

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

inspiroiva

avoin

kannustava

rentomuunlainen, millainen? *Avoim kenttä*

32. Minä ryhmässä

Viihdyn ryhmässäni.

Koen olevani tärkeä osa ryhmääni.

Tuen muita oppilaita harjoituksissa.

Kiusaaminen

Kiusaamisella tarkoitetaan tässä sitä, kun toinen oppilas tai ryhmä oppilaita sanoo tai tekee epämiellyttäviä asioita jollekin oppilaalle tai kiusoittelee toistuvasti tavalla, josta hän ei pidä. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi suunnilleen saman vahvuista oppilasta riitelee.

33. Onko sinua kiusattu teatteriopetuksessa tämän lukukauden aikana?

Kyllä

Ei

34. Miten ja kuinka usein sinua on kiusattu teatteriopetuksessa?

Avoin kenttä

35. Oletko nähnyt jonkun muun olleen kiusaamisen kohteena teatteriopetuksessa tämän lukukauden aikana?

Kyllä

Ei

36. Kuinka usein olet nähnyt kiusaamista ja millaista se on ollut?

Avoin kenttä

37. Kerroitko kiusaamisesta opettajalle?

Kyllä

Ei

38. Puuttuvatko opettajat kiusaamiseen ripeästi?

Kyllä

Ei

39. Oletko itse kiusannut muita?

Olen

En

40. Olen tukenut Teatterissa muita, joita on kiusattu.

41. Jos haluat, että otamme sinuun myöhemmin yhteyttä koskien kiusaamista, kirjoita tähän nimesi. Nimeäsi ei yhdistetä kyselyn muihin vastauksiin.

Nimesi Avoin kenttä

Jos näet tai koet kiusaamista jatkossa, kerrothan siitä heti opettajalle.

Opetus

42. Valitse vaihtoehto, joka on lähinnä omaa mielipidettäsi.

Opetuksen ajankohta on sopiva.

Oppilaitoksen esitykset ovat hyvin järjestettyjä.

Ryhmäni koko on sopiva.

Olen kiinnostunut valtakunnallisesta tai kansanvälisestä

Esityksiä järjestetään tarpeeksi.

teatteritoiminnasta.

Käymme katsomassa muiden näytöksiä tarpeeksi.

kansanvälisestä teatteritoiminnasta.

Saan onnistumisen kokemuksia tunneilla.

44. Millaisia muutoksia olet kokenut teatteriryhmässäsi?

(Voita valita useamman vaihtoehdon.)

Opettajan vaihtuminen (ei sijaisuudet)

Uusien oppilaiden mukaantulo

Ryhmän vaihtaminen

Ryhmässäni ei ole ollut muutoksia

45. Opettajan vaihtuminen on ollut minulle:

Todella vaikeaa

Helppo asia

Vaikeaa

Todella helppo asia

Neutraali

En osaa sanoa

46. Miten opettajan vaihtuminen on mielestäsi vaikuttanut sinuun ja teatterin opiskeluun? Kuvaa omin sanoin.

Avoin kenttä

47. Ryhmän vaihtaminen on ollut

Todella vaikeaa

Helppo asia

Vaikeaa

Todella helppo asia

Neutraali

En osaa sanoa

48. Miten ryhmän vaihtaminen on mielestäsi vaikuttanut sinuun ja teatterin opiskeluun? Kuvaa omin sanoin.

Avoim kenttä

49. Uusien oppilaiden mukaantulo on ollut

Mukavaa

Haastavaa

En osaa sanoa

50. Mitkä muut teatterin osa-alueet kiinnostaisivat sinua? Mistä haluat oppia lisää?

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

näyttämön valaistus

puvustus

ohjaaminen

äänitekniikka

nukketeatteri

ääninäyttelemine

käsikirjoittaminen

lavastaminen

muu, mikä? *Avoim kenttä*

51. Oletko tyytyväinen harjoituksiin kerran viikossa? Olisitko kiinnostunut harrastajateatterimaisemmasta toiminnasta, jolloin ryhmä kokoontuisi vähintään kaksi kertaa viikossa, esityksiä tehtäisiin intensiivisemmin ja kursseja suoritettaisiin nopeammalla tahdilla?

1 kerta viikossa riittää

2 kertaa viikossa olisi parempi

En osaa sanoa

52. Miten opetusta voisi tehdä vielä paremmaksi tai mukavammaksi?

Avoim kenttä

Toimisto

53. Tiedän, kuka on oppilaitoksen rehtori.

Kyllä

En

54. Mielestäni oppilaiden mielipiteet otetaan tarpeeksi huomioon Teatterikoulun asioissa.

55. Haluaisin vaikuttaa Teatterikoulun toiminnassa enemmän:

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

siihen, mitä saa opiskella

sääntöihin

tiloihin

muuhun, mihin? *Avoim kenttä*

56. Haluaisin vaikuttaa Teatterikoulun toimintaan:

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

vastaamalla kyselyihin	kertomalla mielipiteeni sitä varten luodulla keskustelupalstalla
kertomalla mielipiteeni opettajalle suoraan	
silloin tällöin koottavan oppilaspaneelin tai -foorumin kautta	perustamalla oppilaskunnan ja osallistamalla sen toimintaan
toimimalla mukana kehittämistyöryhmissä	muuten, miten? <i>Avoim kenttä</i>

Viestintä

57. Valitse parhaiten mielipidettäsi kuvaava numero.

Saan riittävästi tietoa opetuksesta ja oppilaitoksen toiminnasta.

Opettaja kertoo ajoissa opetusta koskevista muutoksista.

Saan tarvittaessa helposti yhteyden opettajaani.

Olen tutustunut Teatterikoulun sääntöihin ja koronaohjeistukseen.

Olen saanut tietoa, mitä taiteen perusopetus on, miten se etenee, ja mitkä ovat opetuksen tavoitteet.

58. Minun on helpointa saada tietoa oppilaitoksen toiminnasta:

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

opettajalta	sähköpostitse
vanhemmille jaettavista sähköposti-tiedotteista	muilta oppilailta
oppilaitoksen nettisivuilta	muuten, miten?

59. Oletko käynyt oppilaitoksen nettisivuilla?

Kyllä

Ei

60. ILMI Ö:n nettisivut ovat selkeät ja löydän sieltä etsimäni tiedon.

61. Mistä sait tietoa mahdollisuudesta harrastaa teatteria Teatterikoulu ILMI Ö:llä?

(Voit valita useamman vaihtoehdon.)

Teatterikoulun esitteestä	Lehti-ilmoituksesta
Vanhempani ehdottivat	Näin Teatterikoulu ILMI Ö:n esityksen tai näytöksen
Kouluni opettaja kertoi	
Kavereiden kautta	Oppilaitoksen nettisivuilta

Toinen perheenjäsen harrastaa samaa

Muuten, miten? *Avoim kenttä*

62. Mistä haluaisit enemmän tietoa liittyen Teatterikoulun toimintaan?

Avoim kenttä

Vapaa palaute

63. Missä asioissa Teatterikoulussa on mielestäsi onnistuttu? Mikä on koulun paras ominaisuus?

Avoim kenttä

64. Mitä asioita Teatterikoulussa tulisi mielestäsi parantaa? Voit ehdottaa myös, että miten.

Avoim kenttä

65. Haluatko kertoa jotain muuta? Voit jättää tähän yhteystietosi, jos mieleesi tulee jotain muuta, mistä haluaisit keskustella Teatterikoulun henkilökunnan kanssa. Sinuun otetaan yhteyttä myöhemmin.

Avoim kenttä

Kiitos vastauksistasi! :)

Kysely huoltajille

1. Montako vuotta lapsesi on ollut teatteritaiteen perusopetuksessa ILMI Ö:llä?

1 vuotta

5 vuotta

9 vuotta

2 vuotta

6 vuotta

10 vuotta

3 vuotta

7 vuotta

Alle vuoden

4 vuotta

8 vuotta

2. Lapseni ikä

8–12 vuotta

13–15 vuotta

Yli 16 vuotta

3. Millä tasolla huollettavasi on teatteritaiteessa?

Perusopinnot 1

Perusopinnot 4

Perusopinnot 7

Perusopinnot 2

Perusopinnot 5

En osaa sanoa

Perusopinnot 3

Perusopinnot 6

Valitse kunkin väittämän kohdalla se numero, joka on lähinnä omaa mielipidettäsi.

Asteikko:

5	Täysin samaa mieltä	2	Melko eri mieltä
4	Melko samaa mieltä	1	Täysin eri mieltä
3	Ei eri eikä samaa mieltä	EOS	En osaa sanoa

Viestintä

4. Teatterikoulun viestintä on toimivaa.
5. Teatterikoulun internetsivut ovat selkeät ja löydän sieltä helposti tarvitsemani tiedon.
6. Saan helposti yhteyden oppilaitokseen.
7. Huoltajilla on riittävästi mahdollisuuksia antaa halutessaan palautetta oppilaitokselle.
8. Huoltajilla on riittävästi mahdollisuuksia tutustua oppilaitoksen toimintaan.
9. Saan riittävän ajoissa tietoa muutoksista opetuksessa.
10. Toivoisin Teatterikoulun opetussuunnitelman olevan paremmin saatavilla.
11. Oppilaitos näkyy ja kuuluu paikkakunnalla myönteisesti.
12. Toivoisin Teatterikoulun järjestävän vanhempainiltoja.
13. Mistä asioista kaipaisitte enemmän tietoa tai tiedottamista?

Avoin kenttä

14. Lapseni teatteriopetukseen liittyvä viestintä on mielestäni tärkeää.

Tyytyväisyys kursseihin

15. Kurseille ilmoittautuminen on helppoa ja sujuvaa.
16. Olen tyytyväinen lapseni saamaan opetukseen.
17. Lapseni käy mielellään teatteriharjoituksissa.
18. Lapseni on tasa-arvoinen suhteessa muihin ryhmäläisiinsä.
19. Teatteriharrastus vahvistaa lapseni minäkuvaa.
20. Teatteriharrastuksessa lapseni hyväksytään sellaisena kuin hän on.

21. Millä tavoin ilmenee, että lastasi ei hyväksytä sellaisena kuin hän on?

Avoin kenttä

22. Lapseni käy mielellään katsomassa myös muiden teatteriesityksiä.

23. Koen tärkeäksi, että teatterioppilaat käyvät katsomassa myös muiden tekemiä esityksiä ja tutustuvat teatteriin sekä katsojina että laajemmin taiteenlajina.

24. Tyytyväisyyteni lapseni teatteriopetukseen on minulle tärkeää.

Opetus

25. Opettajat hallitsevat opettamansa asiat.

26. Opetuksen sisältö on laadukasta.

27. Lapseni osaaminen ja yksilölliset tarpeet otetaan huomioon riittävästi.

28. Teatterikoulussa lapselleni annetaan aikaa kasvaa ja kehittyä hänelle sopivaan tahtiin.

29. Tiedän, miten lapseni edistyy harrastuksessaan.

30. Lapseni saa riittävästi palautetta edistymisestään.

31. Oppilasarviointi ja muu palaute on kannustavaa.

32. Tiedän, mitä teatteritaiteen perusopetus on ja tunnen teatteriopetuksen tavoitteet.

33. Oppilaitoksessa valmistetut esitykset ja näytökset ovat hyvin toteutettuja.

34. Esitysten vaatimustaso on ollut lapselleni sopiva.

Kyllä

Ei

35. Jos esityksen vaatimustaso ei ole ollut sopiva, niin taso oli:

Liian helppo

Liian vaikea

37. Millä tavoin esitys oli liian vaikea?

Avoin kenttä

38. Lasten oma kokemusmaailma näkyy toiminnassamme.

39. Lapselleni tarjotaan mahdollisuuksia ja keinoja oman taiteellisen näkemyksen löytämiseen ja toteuttamiseen.

40. Toivoisitko, että kurssija olisi kaksi kertaa viikossa, jotta esitystä tehtäisiin intensiivisemmin ja kurssit suoritettaisiin nopeammalla tahdilla?

1 kertaa viikossa on riittävä

2 kertaa viikossa olisi parempi

En osaa sanoa

41. Opetuksen ajankohta on sopiva.

42. Ryhmäkoko on sopiva.

43. Mielestäni lapseni oppii teatteriharrastuksessa... (voit valita useamman)

Ilmaisutaitoja

Tavoitteellista työskentelyä

Luovuutta

Motorista kehittymistä

Rohkeutta

Ajattelutaitoja

Itseluottamusta

Valmiuksia elinikäiseen taiteen harrastamiseen

Yhteistyötaitoja

Teknistä osaamista

Vuorovaikutustaitoja

Taiteellisia valmiuksia

Oma-aloitteisuutta

Johtamistaitoja

Pitkäjänteistä työskentelyä

Valmiuksia hakeutua teatterin ammatilliseen koulutukseen

Vastuunkantoa

Muuta, mitä? *Avoin kenttä*

Opiskelutaitoja

44. Millaisia toiveita sinulla on koskien kurssien sisältöjä?

Avoin kenttä

45. Opetuksen laatu on tärkeää lapseni teatteriharrastuksessa.

Opetustilat

46. Lapseni opetuspaikka on (jos sinulla on useampi kuin yksi lapsi Teatterikoulussa ja he harrastavat eri paikoissa, valitse molemmat opetuspaikat)

Hertsi

Teatterimuseo

Vuotalo

Iso Roobertinkatu

(jokaiselle opetustilalle oli erikseen luodut samat neljä kysymystä)

Opetustilat ovat viihtyisät.

Opetustilan sijainti on hyvä.

Opetustilat ovat turvalliset.

Olen huoltajana tervetullut lapseni harrastuspaikkaan.

Puvusto ja tarpeisto

63. Teatterin puvusto on riittävä.

64. Teatterin puvusto on laadukas.

65. Teatterin tarpeistoa on riittävästi.

66. Teatterin tarpeisto on laadukasta.

67. Puvusto ja tarpeisto ovat tärkeitä osa-alueita liittyen lapseni teatteriopetukseen.

Ilmapiiri

68. Oppilaitoksen ilmapiiri on (voit valita useamman)

innostava

myönteinen

muunlainen, millainen?

avoin

tasapuolinen

Avoim kenttä

uudistuva

ei liian kilpailuhenkinen

69. Lastani on kiusattu opetustilanteiden aikana.

Kyllä

Ei

70. Miten kiusaaminen ilmenee?

Avoim kenttä

71. Voit jättää yhteystietosi tähän, mikäli toivot, että olemme sinuun yhteydessä kiusaamiseen liittyen. Yhteystiedot välitetään Teatterikoululle erikseen eikä niitä yhdistetä muihin tämän lomakkeen tietoihin.

Avoim kenttä

Hinta-laatu-suhde

72. Mielestäni Teatterikoulun hinta-laatu-suhde on hyvä.

73. Teatteriopetuksen hinta-laatu-suhde on minulle tärkeää.

74. Voit jättää alle avointa palautetta tai kertoa, mitä kehitettävää Teatterikoululla mielestäsi on.

Avoin kenttä

75. Kiitos vastauksistasi. Haluatko osallistua arvontaan, jossa kyselyyn vastaajien kesken arvotaan kaksi ILMI Ö:n logolla varustettua pakettia? Pakettiin kuuluu huppari ja pipo.

Mikäli vastaat 'Kyllä', sinut ohjataan erilliselle arvontasivulle, jonka tiedot eivät yhdisty tämän kyselylomakkeen vastauksiin. Arvontasivu aukeaa muutama sekunti sen jälkeen, kun olet painanut 'Lähetä' -painiketta.

Kyllä

Ei